

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

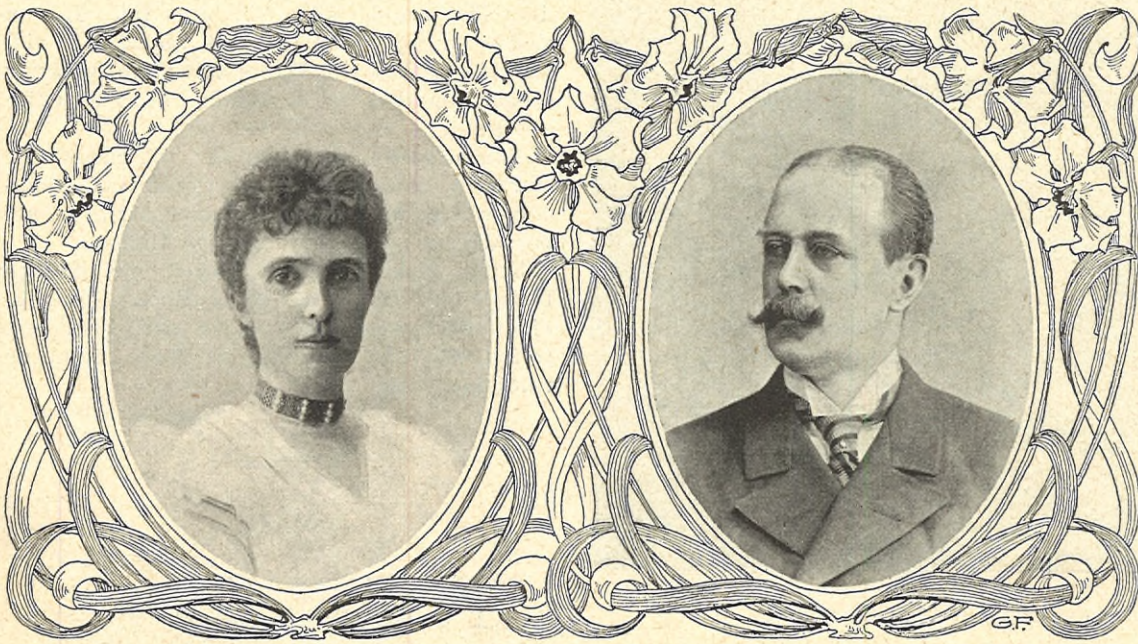
ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

LÖRDAGEN DEN 23 MAJ 1903.

N:R 21 (856)

GREFVINNAN EBBA WACHTMEISTER, F. RAMEL.

KAMMARHERREN GREFVE CARL WACHTMEISTER.

GREFVEN OCH GREFVINNAN CARL WACHTMEISTER SAMT FIDEIKOMMISSET VANÅS.

MED SOMMARENS STORA HELSINGBORGSTÄLLNING är, som bekant, äfven förbundet ett allmänt skänskt landtbruksmöte, hvilket, med hänsyn till den höga ståndpunkt, som jordbruket sedan gammalt intar i vår sydligaste provins, väntas bli något i sitt slag storartadt. Då Idun redan tidigare bragt bilderna af konst- och industriutställningens ledande män, anse vi det vara synnerligen på sin plats att nu äfven pryda vårt blad med porträttet af ordföranden i landtbruksmötets bestyrelse kammarherren grefve Carl Wachtmeister, så mycket mer som vi därigenom samtidigt bli i tillfälle att något tala om det Wachtmeisterska fideikommisset Vanås, ett af vårt lands intressantaste herregods, samt äfven presentera bilden af dess älskvärda härskarinna.

Skåne är rikt på herresäten, som med anseghet förena ålderdomlighetens och de historiska minnenas tjusning. Deras tillkomst är att söka långt bort i tiden och häfdernas mest lysande personligheter ha knutit sina namn till deras krönika. Ett sådant märkligt herregods är Vanås, en af den forna snapphanebygdens största och vackrast belägna sätesgårdar.

I äldre tider kallades egendomen »Watnaas» eller »Wandaas» och är af så hög ålder, att dess äldsta historia ej är med visshet känd. Under unionstiden omtalas Wandaas såsom sätesgård och ägdes 1440 af väpnaren Eskil Åkesson. Det öfvergick därpå till den mäktiga och stolta Braheätten. Den olycklige Nils

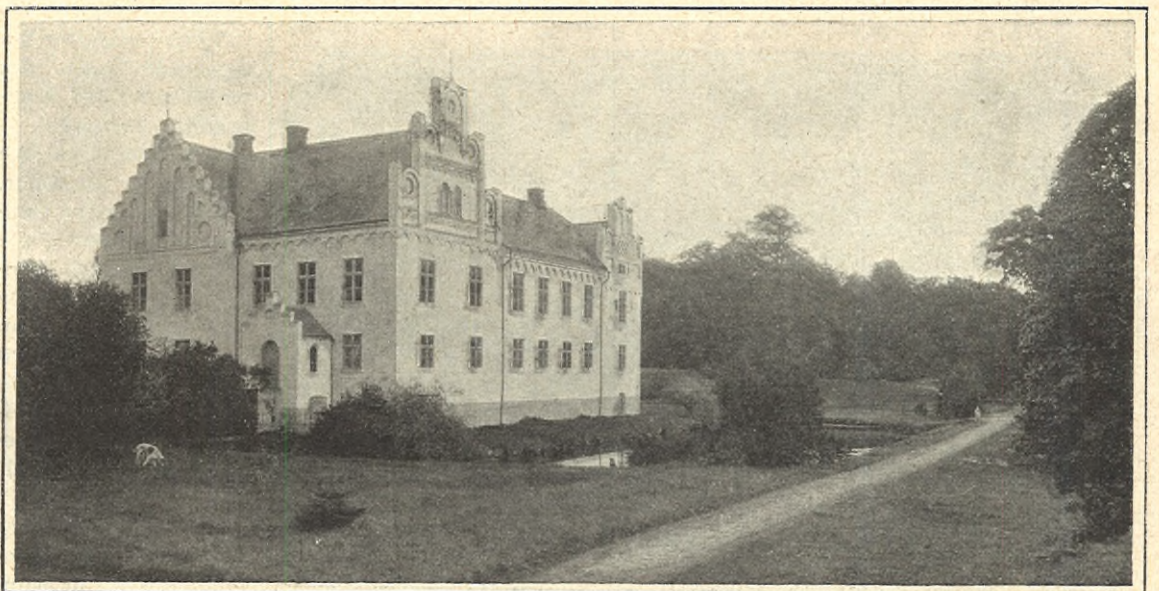
Brahe, Kristian II:s trogne vapendragare, var under början af 1500-talet herre till Vanås. Han försökte, kraftigt understödd af en annan Kristians vän och anhängare, Sören Norrby — den ryktbare sjörofvärhöfdingen på Sölvesborgs slott — återförvärfva Skåne åt den fångne konungen. Under uppmaning att afstå från sina planer på Kristians återuppställande på Danmarks tron, gjorde Fredrik I Nils Brahe flere lysande anbud och sökte vinna honom för sig och sitt parti. Men herr Nils afslog dem alla, förklarande sig vilja vara sin edsvurne konung trogen intill döden. Han dömdes då att som landsförrädare mista lif, ära och gods. Längre irrade den förre Vanåsherran biltog omkring i de nordskånska skogarna, tills han 1529 råkade i sina fienders

våld och hans hufvud föll för bödelsyxan i Köpenhamn.

Kom så Vanås genom köp till en annan stormansläkt, ätten Bille. Sten, son af Claus Bille till Alinge, är ägare till Vanås 1559, då han fick jus patronatus till Råbelöfs kyrka. Sten Bille, den ryktbare Tycho Brahes morbror, var i besittning af en för sin tids ädlingar ovanlig lärdom och följde med lifligt intresse sin systersons studier och upptäckter. Sonen Claus ärfde vid faderns död godset. Han var en dålig hushållare, som förlösade den ena egendomen efter den andra. Vanås var en af dem, men det kom dock att stanna i hans syster Elisabeths ägo. Hon var gift med danske ränstmästaren Sten Beck till Försölöf och deras son brukade gården till sin död 1649.

Köptes så Vanås af Anna Ramel, Malte Juels till Maltesholm änka, och gick genom arf till hennes äldsta dotter Maren och dennas man Sten Redtz. År 1700 tillföll Vanås genom testamente en systerdotter till fru Maren, fröken Lena Sofia von Putbus, som under många år förde härskarespiran där. När hon dog, ärfdes gården af en brorson grefve Mauritz von Putbus. Hans son sålde Vanås till landshöfdingen i Kristianstads län friherre Carl A. H. Hamilton, som enligt ättartaflorna dog på Vanås 1763. Hans änka ingick nytt äktenskap med landshöfdingen i Malmöhus län friherre Carl Adlerfelt. Deras dotter blef gift med konteramiralen grefve Hans Fredrik Wachtmeister af Johanneshus, hvarigenom Vanås kom i denna mäktiga ätts ägo, inom hvilken det sedan förblifvit.

Friherre Adlerfelt gjorde nämligen år 1800 Vanås med Bifvaröd till fideikommiss för sin yngre dotterson grefve Carl Axel Wachtmeister. Hans son kabinettskammarherren grefve Axel Fredrik W., genom giftermål med grefvinna Elisabet von Platen äfven ägare till Kulla-

DET WACHTMEISTERSKA FIDEIKOMMISSET VANÅS.

STORA SALONGEN PÅ VANÅS MED DEN RYKTBARA TAFVELSAMLINGEN.

Gunnarstorp m. fl. stora gods, afled för några år sedan. Fideikommissinnehafvare till Vanås är nu kammarherren greve Carl Wachtmeister, gift med friherrinnan Ebba Ramel från Öveds-Kloster.

Hvad som i våra dagar särskildt gjort Vanås känt i vida kretsar är dess ryktbara tafvelsamling, det förnämsta enskilda tafvelgalleri i vårt land. Bland konstlärare och konst-kännare långt utom Sveriges gränser har Vanås-galleriet väckt allmän uppmärksamhet och flere af dess bästa nummer ha reproducerats i framstående utländska praktverk.

För landets konstvänner torde ett stort antal af Vanåssamlingens målningar vara väl bekanta från de »utställningar af äldre mästares taflor», som anordnats i Stockholm 1884 och 1893 och där Vanåstaforna intogo en mycket bemärkt plats.

Denna dyrbara samling af konstverk bildas

af den framstående konstläraren och samlaren greve Gustaf Adolf Sparre till Kulla-Gunnarstorp och hade länge sin plats på detta slott. Excellensen greve Carl de Geer till Leufsta köpte 1837 Kulla-Gunnarstorp och dess samlingar. Han stiftade 1857 af tafvelsamlingen ett fideikommiss åt sin äldsta dotterdotter grefvinnan Elisabeth Wachtmeister samt åt hennes manliga och kvinnliga descendenter. Taforna flyttades då till Vanås.

Stora salongen på Vanås erbjuder den besökande en konstnjutning, som endast få ställen i vårt land kunna gifva. Väggarne äro betäckta med taflor af sådana mästare som Guido Reni, Rembrandt van Rijn, Rubens, van Dyck, Teniers d. y., Adrian och Isack Ostade, van der Werff, Jan Steen, Gerhard Ter Borch, Jordaens, Wouwerman m. fl.

Den nederländska skolan är synnerligen talrikt representerad genom många vackra och dyrbara dukar.

Fyra porträtter äro signerade med det världsberömda: Rembrandt. Teniers d. y. namn finna vi på icke mindre än 10 taflor, Wouwermans på trenne. Adrian van Ostade har bidragit med tvänne genrebilder, hans bror Isack med en. Jan Steen, Gerhard Ter Borch, van der Velde, van der Werff och Jordaens äro representerade med hvardera en duk.

»Ece homo» af Guido Renis mästarehand anses för samlingens förnämsta taf-la och lär besitta ett

fabulöst värde. Den synes förträffligt på interiören, intagande hedersplatsen på långvägens midt — Kristus i half figur, med blekröd mantel håller armarna korsade och i vänstra handen ett rö.

Hufvudbyggnaden på Vanås är delvis af mycket hög ålder. Den afbrändes i medio af 1560-talet under gränsfejden mellan svenskar och danskar, men iståndsattes åter af Sten Bille. Det nuvarande corps-de-logis'et, en byggnad af ansevärd dimensioner, med höga tinnade gafflar och fint huggna gesimser och ornamenteringar, reser sig ståtligt och vördnadsbjudande bland parkens härliga träd. Vår bild ger oss en vacker vy af det gamla herresätet, speglade sin imponerande massa i den lilla förtjusande sjön vid dess fot. Bakom slottet vidtager den ovanligt vackra och vidsträckta parken och längre bort stora, präktiga skogar, mestadels bestående af ek, björk och gran.

Vanås slott genomgår för närvarande en storartad restaurering, efter hvilken fullbordad greve Wachtmeister ämnar riktigt på allvar slå sig ner på sitt ståtliga lifgods.

Sedan åtskilliga år tillbaka är den grefliga familjen bosatt på det täcka Kristinelund invid Helsingborg, af hvilken gård med dess trefna, idylliska stämning vi äfven lämna en tilltalande bild.

KARLA RÖNNE.

VÅR.

NU ÄR våren här!
Jag hör den sjunga!

Natten till mig bär

näktergalens röst!

Med otröttlig tunga

och med vidgad bröst

stämmer han den unga

vårens segervisa!

Nu är våren här!

Jag ser den klänga

med millioner rosors ljusa flockar

och med blå glyciner, hvilka hänga

luftlätt öfver bågar och altaner.

Se, på vinets knotigt vridna stockar

skälfva nya löf som unga löften,

och som rökelse så stark slår doften

ifrån popplar och plataner!

Nu är våren här!

Dess gåfvor strömma!

Söndagsbarn och född med segerhufva,

har den ingen bitter köld att kufva,

ingen is att smälta,

intet agg att glömma!

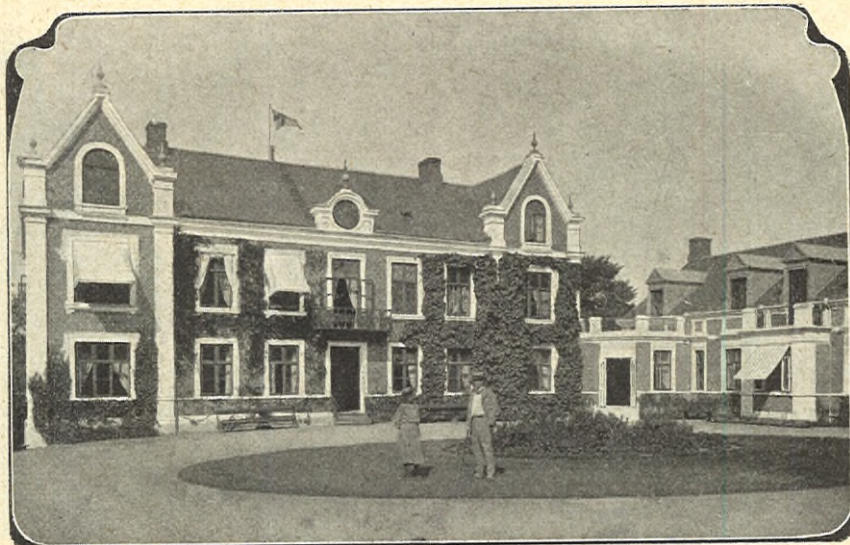
Ljuset dränker färgen,

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med

F. Pauli's Balsamtval,

som innehåller de för huden mest välgörande hygieniska ämnen och balsamer. Prisbelönt London, Paris, Wien, Chicago, Stockholm med guldmedalj. F. Pauli's Balsamtval öfverträffar alla andra.

När Ni reser eller flyttar på landet bör Ni ej glömma att medtaga »AZY-MOL» som är ovärderligt att hafva till hands vid tillfälliga yttre skador, mot smitta, äfvensom till dagligt bruk för munnens och tändernas vård. Läkarebeskrifning åtföljer hvarje flaska AZYMOL

KRISTINELUND.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

och på himlen segla
molnen, hvita, svällande och varma,
och de ljusblå bergen
deras skuggor spegla!...
Liksom i en syn jag ser den bleka,
halft förskrämda, tårade och veka
vår, jag förut känt!
Med dess susande och skarpa brisar,
svalkade af knappast smälta isar,
med dess spåda sorl af lösta bäckar
och dess doft af björk.
Den, hvars kamp för lifvet är så mörk,
att, som vid en sjuksäng, tyst vi bida,
spejande uti dess bleka drag,
lyssnande till hjärtats matta slag,
rädda att, trots all vår ömma möda,
lifvets låga skall omärkligt glida
undan våra händer!
Och när sist den svaga gryning tänder
hoppets första ljus och, ett i sänder,
vårens spåda löften ändtligt spira,
sjunka vi af trötthet ned som döda,
så förbi af väntan och af vaka,
att vi knappast orka le mot lifvet,
och vi knappast mäktade glädjen smaka!
Det är sant, den blir oss kär, som gaf oss
sådan ångest, sådan sorg att lida!
Men det är dock godt att få sig gifvet
en gång fullt — till öfverflöd af allt;
ej blott några halft förfrusna sippor!
Rosor, vållande i rika knippor,
ljus, som bländar ögat,
sol, som bränner,
doft från träd och mark!
Intet sjukligt, tvekande och kallt,
men ett famntag, så att själen känner
lifvets fullhet, jordens rikedom,
och i denna fullhet fritt kan andas,
och af denna rikedom blir stark!
Firenze. April 1903.

ELLEN LUNDBERG
f. NYBLÖM.

KVINNORNAS RÖSTRÄTTSARBETE. HUR LÅNGT VI HUNNIT.

FRÅGAN om kvinnans politiska rösträtt har i Sverige stuckit upp som plantan under vårsol ur mörka jorden.

För hvar dag ser man nya blad slå ut. Den spåda telningen skjuter fram med otrolig fart. Innan vi veta ordet af skola vi få höra suset från ett träd, som sträcker sina grenar öfver hela landet, från norr till söder, från öster till väster.

Detta låter kanske alltför optimistiskt i mångas öron, och jag erkänner, att jag är en fullblods optimist, som gärna drömmer ljusa drömmar, men mina läsare må döma själfva, om icke alla tecken tyda på, att min spådom skall slå in.

När jag sist skref till Idun om kvinnornas rösträttsarbete — den 7 mars i år — hade vi fem föreningar för kvinnans politiska rösträtt med 1,500 medlemmar. Nu, två månader senare, ha vi redan aderton föreningar*

* I Stockholm, Göteborg, Lund, Helsingborg, Nyköping, Uppsala, Karlstad, Gefle, Malmö, Växjö, Varberg, Halmstad, Engelholm, Ronneby, Landskrona, Linköping, Örebro och Falkenberg.

i vårt land med nära 3,000 medlemmar. Inom kort blir det ytterligare några föreningar. Kan man tänka sig en snabbare utveckling? Jag skall nu i korthet meddela ett och annat från min föredragsresa genom 22 städer i södra Sverige. Ofta var svaret på min första frågoskrivelse föga uppmuntrande. »Intresset för saken är här ganska ringa,» heter det. »I vår stad ligga tyvärr de idéella intressena alldeles nere.» »Vi våga ej uppmana er att komma» o. s. v. Så ungefär lät det i regeln, mången gång alldeles afvisande. Men, när jag efter kortare eller längre underhandlingar lyckats komma fram till ort och ställe, visade det sig, att jag alltid fick intresserade åhörare i stort antal. En enda gång hade jag icke fullt 40 åhörare, men då dessa dock utgjorde mer än 3 1/2 % af stadens hela befolkning var det ju mycket! Detta var i den lilla staden Kungälv.

Hvart jag kom blef jag på det vänligaste och hjärtligaste mottagen. Man öppnade sina hem för mig och gjorde allt för att lätta mitt arbete. Den sydsvenska kvinnan är varmare och mjukare, mindre stel, mindre högtidlig mot främmande än vi här uppe äro vana vid. Särskildt i Halland voro kvinnorna hvad man på sydsvenska kallar »godhälliga» — uttalas »gohällia».

Emellertid — för att återkomma till saken — intresset för frågan tycktes legat latent, ty efter en timmes åhörande af skälen för och emot var man färdig att teckna sig för egen förening.

Tanken blef öfverallt omfattad med liflig sympati. Endast i en enda stad voro de tecknande så få, att man knappt kan våga hoppas att under närmaste tiden där få se en lokalförening förverkligad. I andra åter var lifaktigheten så mycket större. Så t. ex. i Engelholm och Ronneby, som stiftat sina föreningar med 73 och 70 medlemmar, ett antal, som i förhållande till dessa städers storlek måste anses i högsta grad tillfredsställande.

Men så fanns där också i hög grad energiska kvinnor. Det behöfs bara, att en enda kvinna har en verklig brinnande håg för saken, så tänder hon de andras sinnen och väcker deras ansvarskänsla. Och sist, men icke minst — hon förmår vederbörande att ingå i styrelsen, detta fruktade spöke, som afskräcker många från att ens inträda i föreningen.

»Jag kan inte tala,» var alltid ett bland de bestämmande skälen till afsägelse från styrelsearbetet. Och dock kunde dessa samma damer samtalsvis yttra sig både ledigt och innehållsrikt. Äfven till afhjälpan af denna skuggrädsla bli föreningarna för kvinnans politiska rösträtt gagneliga. Allt flere och flere kvinnor skola inse, att kunna de genom att »ta bladet från munnen» i någon mån gagna sina medmänniskor, gagna det stora, gemensamma hela, så är det en oafvislig plikt att tvinga sig till den därtill nödiga själföfvervinnelsen.

Af pressen — höger som vänster — blef mitt föredrag utan undantag, mycket vänligt mottaget, oftast återgifvet i spaltlånga referat. Detta förhållande bådär godt för frågans framtida lösning.

Ett samarbete emellan landets samtliga lokalföreningar är nu beredt genom den nyss skedd landsorganisationen, den s. k. »landsföreningen». I spetsen för denna skall stå en centralstyrelse, som blir sammansatt af tre medlemmar från Stockholmsföreningen samt en medlem från hvar och en af öfriga lokalföreningar. De af Stockholmsföreningen valda medlemmarna i centralstyrelsen har att

BARN-HATTAR & MOSSOR

i största urval och till billigaste priser hos

M. BENDIX,

16 Regeringsgatan. 5 Sturegatan.

utse landsföreningens ordförande och skattmästare.

Kvinnornas rösträttsrörelse har alltså antagit helt andra dimensioner än man för kort tid sedan kunnat tänka. I fjol så här års var ej ens Stockholmsföreningen stiftad, än mindre arbetet upptaget i öfriga städer.

På det kommunala området ha kvinnorna äfven vaknat till aktiv verksamhet. Röstrettsföreningarna uppmana de röstberättigade att begagna sin rösträtt. I Göteborg och Stockholm har uppmaningen hörsammats öfver all förväntan väl. Vid senaste stadsfullmäktigeval i dessa städer ha kvinnorna nämligen synnerligen talrikt infunnit sig vid valurnan. I Stockholm deltog 972 kvinnor, d. v. s. något mer än 10 % af de röstberättigade.

Exemplet kommer nog att följas i alla de städer, som ha egen förening för kvinnans politiska rösträtt. Därmed äro vi med ens inne i arbetet och medansvaret för det allmänna, hvilket vi allt för länge undandragit oss.

I Göteborg ha dessutom 94 kvinnor begärt hos stadsfullmäktige att få bli fattigvårdare och deras begäran har bifallits.

Så långt ha vi alltså nu hunnit och det är i sanning inte litet.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. TERSMEDEN.

DERAS »POSTILLON D'AMOUR».

DET vårades alltmer. Tor Stålnér hade på sätt och vis vuxit ifrån vårdrömmier, fastän bara några år öfver trettio. Han var tankearbetare och hade dels till följd af sitt arbete, som kräfde så mycket som möjligt af hans själ, dels till följd af benägenhet att uppskjuta ett företag, som enligt hans förmenande skulle inkräkta på den för hans yrke nödvändiga friheten i ord och handling, hittills förblifvit ungar, ja hade inte ens på allvar skaffat sig en käresta. Hans ålder kräfde dock alltmer pockande på association med något mjukt, solögd, som skulle kunna smälta bort den begynnande isbildningen kring hans ungarhjärta. Men så långt i isperioden var han redan, att han med ironiskt löje tänkte på den figur han skulle göra som giljare. Sålunda hade Greta Lindborg ännu alltjämt förblifvit blott en vanlig väninna för honom och han blott en vanlig umgängesvän i hennes hem, fastän allehanda förutsättningar för åstadkommande af något mycket mer funnos.

Det var en helgdag, en vårlig söndagsmorgon. Trähusen, planken och staketen i den lilla staden lyste af sol. På den torra grusgatan utanför Tors fönster satt en stor svart och vit katt och blundade och mädde. Blott enstaka helgdagsfina småstadsbor passerade på väg till kyrkan. Tor öfverraskade

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapet kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

sig själf med litet hänryckning öfver just ingenting. Det var ju ingenting att solen liksom stod still och bara strålade ljus och värme öfver en liten stillastående stad och kom de nyssutspruckna bladen i syrenbersån att lysa belåtet och spädt, nästan för spädt för Tors kraf på starkare markeringar.

Han reste sig från bordet, gjorde ett par gymnastiska armrörelser och skulle till att hvissla, då han upptäckte världens lilla Maja.

Han skulle knappast observerat henne, om det ej varit så märkvärdigt soligt i dag, och om ej liten Maja varit så splitter ny från topp till tå just i dag. Hon stod där i ett hörn af bersån som en ny docka, orörlig som ett femårs barn i alldeles nya kläder och nykammadt hår gärna står, och tittade öfver gatan i afvaktan på att något möjligen skulle hända. Men det hände ingenting, utom att farbror Stålnar tyst för sig själf konstaterade, att den lillas hår mycket liknade mjukt gult silke, och att hennes ansikte påminde om en smaklig astrakan, och att den korta marinblå klädningen med de hvita handbårderna nedtill var mycket nätt. Tor Stålnar tyckte om allt, som var nytt, fint och rent. Hela uppenbarelsen syntes honom ny, fin och ren, alltså var det behagligt att betrakta den.

Då gjorde lilla Maja plötsligt en halfvändning och skuttade till på ett ben som för att hoppa hage. Hon varnade farbror Stålnar log småblygt åt att ha blifvit öfverraskad och neg kort och lätt. Jämförelsevis äldre farbror Stålnar nickade inställsamt, lade från sig frukostcigarren, öppnade fönstret, intog bekväm ställning på armbågarna och inledde en konversation med den femåriga damen.

»Så fina kläder du har i dag, Maja.»

Maja log och skrapade med foten i sanden och upplyste, att hon fått dem af mamma och pappa. Farbror Stålnar svarade med ett öfverraskadt »jaså» och tillade:

»Det är vackert med de hvita banden, du!»

»Jaa, och så har jag skärp också, med spänne. Titta, farbror!»

Maja hade redan gått närmare, särskildt hugad att visa härligheten. Farbror nickade och utlät sig beundrande öfver det blanka spännet, som vidrördes af ett par små gropigt knubbiga händer.

»Men farbror har inte sett min docka! Hon har också skärp med spänne.»

»Den skulle jag bra gärna vilja se, du Maja!»

»Jaha, jag ska' springa efter henne...»

Lilla Maja strålade till finurligt och sprang, den korta klädningen vippande lustigt bak. Just som hon vek om knuten, vände hon sig åt fönstret, instinktivt förstående, att hon följdes på väg, och nickade förtroligt.

Tor nickade tillbaka och rätade upp sig.

Han kände sig nästan förlägen och strök med avvig hand och tafatt bort några askkorn från skrifrockens slag. Det var som hade det varma tyget, trots den starkt på-

liggande solen, meddelat kyla. Ganska dammigt och prosaiskt på bordet också, och han hade glömt att byta vatten åt gullvifvorna, hvilka i alla händelser sågo ut att vantrivas i det tjocka, höga glaset. Tor Stålnar, den karske tankearbetaren, ungarl nästan af princip, såg sig om inåt det tadellösa men väl stela rummet och kände för första gången rätt bottengrundligt, hur fattig han ändå var, hur gement trist ett lif som hans i verkligheten tedde sig.

»Hm. Mätte fått något anemiskt i hjärnan...»

Tsi-tsi-tsi! lät det rappt i sanden, och farbror Stålnar återtog fort och gärna sin plats i fönstret för att hjärtligen beundra Majas docka, som hade skärp med spänne.

»Ja den, du, det var ett praktigt exemplar... jag menar en riktigt stilig docka! Och sånt hår hon har sen!»

»Jaa, och riktiga skor, som man kan knäppa af, när dockan ska' gå och lägga sig, och titta nu, farbror, det är ett riktigt spänne...»

»Ja, nej ta inte upp det. Men så blek hon är, du. Hon har visst inte sofvit godt i natt.»

Maja log medvetet för att visa, att hon mycket väl fattade skämtet, men förklarade tillika, att dockan förut haft röda kinder, hvilkas färg gått af vid en olycklig tvättning. Hon tryckte hastigt det vanlottade barnet intill sig och talade till det:

»Men Lilly ska' få ny färg, ska' hon få, jöjööjöö, det ska' hon visst det, för hon är en snäll sicka.»

Farbror Stålnar aktade sig för att le nu. Han skulle ej för mycket velat se detta utbrott af modersinstinkt efterträdas af en snopenhetsgrimas. Med förtroligaste allvar sade han sig vara förvissad om att Lilly skulle komma att se synnerligen frisk och bra ut, sen dockmakarn fått ge henne litet ny körsbärsröd färg på kinderna. Maja trodde det samma och förmodade, att de kunde göra henne vacker igen i butiken, där hon var köpt. Samtalet tog fort en ny riktning, när farbror kom på den idén att fråga, om Maja tyckte om att se på gubbar.

»Har farbror gubbar?»

»Jaa då, vänta litet!»

Tor gick till soffbordet och letade fram några passande illustrerade tidningar. Maja satte dockan raskt vid väggen, tog tag med fingrarna och höjde sig på tå, så att de girigt nyfikna blåsippögonen kunde mäta och värdera hvart föremål i det för dem nya rummet.

»Så mycket tidningar farbror har. Är det gubbar i allihop?»

»Åhnej, men här skall du få se, här skall du få gubbar i långa banor, Maja!»

Han klappade henne diskret på den lilla af ansträngningen rikligt blodfyllda kinden och spred ut tidningarna. Men som hon ej räckte väl upp, tog han den ena efter den andra och höll nedanför fönsterbrädet, och så blef det att ge förklarande text till hvar- enda en af gubbarna.

Tor Stålnar hade aldrig förr varit så vältalig, och hade han aldrig förr haft en så omåttligt vetgirig kvinnovarelse att tas med heller. Det var inte nog med att ge hvarje tafla ett namn, personerna, voro de också bara staffage och aldrig så många, måste heta något. Så ville Maja ha det. Tor började med hvarjehanda fantasinamn, men dessa trötto fort. Då tog han Andersson, Bergström, Cedergren och så vidare hela alfabetet utför. Maja var ganska tillfredsställd, och så var Tor. Snart var det dock nödvändigt att omförmåla, hvad de manliga hade för yrken och samhällsställning och hvad de kvinnliga utförde för roll i lifvet. Då måste Tor dubba till riddare,

utnämna till hofnarrar, göra till smeder och snickare och skraddare och skomakare samt förklara prinsessor i Vidunderland, dikta greffvinnor, nämna kammarjungfrur, bröllopstärnor, telefonfröknar, allt. Dessemellan kräfdes detaljerade förklaringar på hvad till exempel en hofnarr betydde, eller önskade Maja veta, om det inte var mycket roligt att vara telefonfröken.

De rena flickögonen irrade med stora frågor mellan farbror och gubbarna, och den lilla konfektmunnen stod än halföppen, än var den kvicksilfverliffigt i rörelse, medan det allra viktigaste lilla pekfinger gjorde zigzagmanövrer på det afundsvärda papperet. Både Tor och Maja hade lyckligen förgätit tid och rum och allt annat för de märkliga händelser och personer, som trädde fram ur trycksvärtnan. Den förre märkte icke, att han höll på att bli lam i sidan af det envisa hängandet öfver fönsterplattan; den senare kände inte alls någon ömhet i de af oupphörliga tåhäftningar öfveranstängda småfolksfötterna. Och solen den bara lyste, men katten på gatan hade lagt sig på sidan med lojt utsträckta ben.

Nog skulle Maja och Tor hållit på ännu ett par timmar, hade inte Majas mamma ropat Majas namn någonstades från bakgården. Maja gaf upp ett silfverklings-ja och beredde sig, fastän med vältaligt krökt underläpp, att kila i väg. Men farbror Stålnar tog hela tidningsbunten och räckte henne:

»Du får dem allesamman, om du vill ha dem!»

Liten Majas ögon lyste strax till som ett par stjärnor af andra storleken, och utan ett ord lyfte hon brådt upp astrakanansiktet att bli kysst. Tor både hänrycktes och rodnade, men inte kunde han ta sig för att kyssa andras barn! Han hade dessutom aldrig varit med om att kyssa en så liten kvinna. Han fattade kerubhufvudet och nöjde sig med pannan. Och Maja hoppade af, med tidningarna och dockan i fångat, ej glömmande att äfven denna gång nicka vid hörnet åt den hyggelige farbror Stålnar.

Nu skulle man af det föregående vilja sluta, att Tors bröst snördes samman, som det heter i romanerna, men det blef alldeles tvärtom. Den pannkyssen eller rättare barnets okonstlade erbjudande af sin lilla mun till tack blef begynnelsen af isperiodens slut, och islossningens brytande lust och tummelglädje fyllde utan att ge tid till kompromisser och betänkan- den Tors före detta tämligen ödsliga hjärt-trakter.

Fröken Lindborg, Greta Lindborg, hvem om inte hon hade narrat honom kvar öfver vintern i denna stad, som var hvarken stad eller land med sina gator, byggnader och vanor från år 1? Detta var honom med ens glasklart. Och så där som Maja skulle Greta betett sig vid fem års ålder, och likadant här som Majas, gult, gult silke, hade Greta, fastän det vuxit betydligt och blifvit till två stora bucklor fram öfver tinningarna och till en tung gyllne knut i nacken. Och Gretas ögon voro, oaktadt några och tjugå års erfarenhet af en ond värld, nästan lika unga och vetgiriga som liten Majas, och Gretas mun och Majas hade så mycken likhet, så otroligt mycken likhet, krökningarnas käckhet, rödt rent blod — Tantalus! — hon, Greta, hade naturligtvis ej kunnat räcka fram den, när han alltid med vett och vilja hållit strängt på minst en meters mellanrum, inte mindre och inte heller mer — hvad som öfverstigit metern hade alltid förskaffat honom bekymmer och för själfdisciplinen vådliga, dumma invärtes monologer.

»Jag är i dag mycket villig att tro, det en

öfver öronen kär man just i sin fruktan för löjligheten i att röja sin art blottar hela åsnan. Låtom oss helga hvilodagen med en länge uppskjuten syndabekännelse! Greta är inte den jungfrun, som pliktskyldigast blåser på rätten med halfsvala och fuktiga meningar: »Det kom så häftigt, herr Stålner, låt mig få några dars betänketid.» Hon kommer att säga ja eller nej, och säger hon nej, så går det ju tåg en gång om dan äfven från denna förhistoriska vrå af världen...»

Tor slöt med ett för en »farbror» mycket ovärdigt pojksprång till garderoben. Han bytte kläder, tog en promenad, åt middag och drack kaffe, såg på klockan och fann tiden lämplig för ett eftermiddagsbesök hos herrskapet Lindborg.

»Mätte vara ganska ung ändå... litet nervöst så där.»

Korsande Stora torget, där den välsignade värvärmen redan begynt mana fram gräset mellan kullerstenarnas fred, höll Tor på att falla för den gamla uppskjutningslusten, men landshöfdingsresidenset stod så farfaderligt och hvitt bakom sin rad popplar, och Gretas gatbacke kilade så ljus och inbjudande upp förbi västra gafveln. Tor marscherade inspirerad vidare: han behöfde ju ingalunda rusa direkt in i den kinkiga frågan, han kunde ju en sådan dag som denna mycket väl börja med väderleken och föreslå en tur, fortsätta med att förtälja sitt morgonäventyr och sluta med — ja, slutet låg ännu i gudarnas knän.

Greta var hemma och hade visst sysslat med tankeläsning, ty utbrast hon, innan han hunnit hälsa:

»Det var hyggligt att ni kom för att göra mig sällskap ut och gå, herr Stålner! Det är då ett så —»

»Vackert väder, ja. Jag tittade just öfver för att omtala det.»

»Vill ni ha kaffe? Eller skola vi gå genast?»

»Tack. Redan druckit. Men äro er far och mor? ...»

»Dem skola vi inte störa. Pappa sitter i lä om Länstidningen, och gu vet om han inte somnat! Mamma har så brådt med att märka näsdukarna, som hon skall öfverraska mig med på min födelsedag om tisdag. Hvad får jag af er, herr Stålner? Hahahaha!»

»Jaså om tisdag. Hvad vill ni ha, en docka kanske?»

»Ja tack, snälla farbror. Tycker så mytte, så mytte om dockor så!»

»Alldeles som jag. Jag har lekt med dockor hela förmiddan. Det här är er kapp; var så god då.»

»Tack. Har ni lekt med dockor, sade ni? Det var väl såna här stora dockor som jag det. Fy, så fult sagdt om oss »stackars kvinnor!»

»Nej, en riktig docka, med riktiga skor, som man kunde ta af, och skärp med spänne hade hon, kan ni tänka er, precis som dockmamma själf. Det var mycket lärorikt alltsamman.»

Nu utvecklade ämnet sig själf, och det befanns vara såväl tacksamt som tänjbart nära i det oändliga. Det tog inte slut på Storgatan, det räckte hela den torra fina allévägen ut till Klefberget, och det var bara uttömdt till hälften, när Tor stod på Jättehjässan och räckte ned handen åt den energiskt klättrande Greta.

Den lilla staden låg och sof middag därnere. Från Jättehjässan såg den alltid ut att ligga och sova middag, medan den röda klockstapeln på sin bergklint och det fyrkantiga kyrktornet säfligt höllo vakt och tyckte allt vara bra, som det var. I själfva verket hade klockstapeln och kyrktornet rätt, tyckte Tor nu, ty han skulle blifvit mycket förtör-

nad, om den lilla staden plötsligt arrangeradt något upptåg till exempel med musik och föreningsfanor eller kommit på den idén att klämta ut frivilliga brandkåren och därigenom ofelbart vändt Gretas uppmärksamhet från ämnet och fördärfvat de ypperliga tillfällen till diplomatiska hänsyftningar, som det alltförfarande gaf.

Tor var ingen mes, men han hade en smula erfarenhet i att handskas med delikata uppgifter. Och han hörde ej till dessa mycket unga men ofta segerrika män, som oförberedt kunna rulla till med ögonen, fatta den valdas hand och ta munnen full af de nöttaste af alla nötta fraser. Han kände sig följaktligen lugnt och sansadt före med små naturliga ord, så attiskt salta som möjligt, och det gick inte illa och var inte tråkigt heller. Greta senterade detta slags krigföring och roade sig själf med att än anfalla, än slå till reträtt, dock alltjämt ännu väl betäckande återtag.

Och solskifvan sjönk, och västern tog eld, en stilla sig spridande glansig rödgul eld. Det var molnfrött och stort och lugnande kring horisonten. Tor brådskade ej men satte sig på en liten kulle midt emot och ganska nära inpå Greta. Solnedgången måste naturligtvis först expedieras, annars hade det blifvit en okonstnärlig lucka. Tor använde fortfarande de små naturliga orden och mycket få af dem. Han likade ej haranger i något fall, och minst af allt ville han förstöra en vacker tafel med opåkallade kommentarier.

Dagen bleknade oafbrutet, och snart visade sig Venus, ensam och klar på opalfärgad grund. Gretas ögon återgåfvo nu lika troget värvkällens dröjande skymning som förut vårdagens alltbetvingande solljus.

Det blef en paus, en alldeles nödvändig och med omgifningen harmonierande paus. Så synnerligen romantisk var de bägge människornas ställning inte, men endast en ytterst poetisk målare skulle kunnat återge det korta, förstulna, nästan fågelrädda ögonkast, som Greta riskerade, och som kom Tor att tala.

Ja, Tor talade nu, osminkadt, enkelt och rätt på sak. Hvad han hade att säga, och hvad som måste sägas, hörde Greta till punkt och utan att fara vill med blicken.

Greta var en sund, af modärn (konstlad) nervositet och utpekulerad själsynkedom oberörd kvinna. Då hon af den man, hon ville höra det af, fått höra »det», vardt hon alltså bara lefvande glad och lät glädjen genast få uttryck i en all konvensans åsidosättande, stormande litet högröd kyss.

»Tänk, att du ändtligen kom dig före med det som jag väntat på så grufligt länge, min store, dumme pojke!... Ty nog har du sett, att jag hatade dig ganska, ganska litet.»

»Hade väl uppskjutit ännu ett par hundra år, om inte morgonfirtin med liten Maja...»

Hans mun förseglades prompt:

»Men nu får du inte alls, inte ett endaste lilla grand bry dig om andra flickor, du! Nej, det får du intel!»

»Mycket sorgligt det. Maja kommer att anklaga mig för otacksamhet, opålitlighet. Hur skall en man kunna bära den förödmjukelsen?»

»Jag vet: du lofvade mig en docka till födelsedan; förära Maja den i stället och rädda din heder. Men låt mig högtidligen öfverlämna den. Jag står också i tacksamhetsskuld till lilla Maja.»

Det begaf sig sålunda att Maja på tant Lindborgs födelsedag uppvaktades af tant Lindborg och farbror Stålner med en splitter ny docka, en som hade otvättade men röda kinder, riktiga skor, som man kunde ta af, och skärp med riktigt spänne.

Mot Mal!

Bästa konserveringsmedel
Wilh. Beckers Malpulver
 i askar à 1 och 2 kr., i paket à 25 och 50 öre. **Wilh. Beckers Malpapper** i paket om 10 ark 25 öre. **Wilh. Beckers Maltinktur** i flaskor à kr. 1:15, 0:65 och 0:45. **Tjärpapper**, stora ark, pr ark 20 öre. **Kamfer** i stycken och tärningar, **naftalin**, **naftalinkamfer**, **kolokvintäpplen**, äkta **persiskt insektpulver**. **Formalin**, **formalinlampor** och **formalinpastiller** m. m. billigast hos

WILH. BECKER

— Kongl. Hofleverantör. —
 5 Malmstorgsgatan 5,
 24 Stora Nygatan, Götgatan 23,
 STOCKHOLM.

Tant Lindborg lyfte lyckliga dockmamma högt mot tak och var betydligt mindre hänsynsfull än farbror Stålner varit den där morgonen, då Maja sträckte sig på tå i solen utanför hans fönster.

»Den är från farbror och mig, för att du varit vår 'postillon d'amour', sade tant Lindborg, och detta förstod Maja mindre, än hon förstod sig på små barn med gipslemmar och sågspånskropp, men hennes mamma, som snart fick del af historien, berättade att sådant händt förr och bad att få gratulera.

VILHÄLM NORDIN.

SOFIA KYRKAS GRUNDLÄGGNING.

DET HÖGTIDLIGA nedläggandet af grundstenen till Sofia-kyrkan å Hvita bergen i Katarina församling ägde rum på Sofiadagen i ljuset från en strålände vårsol och i närvaro af konungen, kronprinsen, prins Carl, prinsessan Ingeborg, prins Eugen, prins Bernadotte med gemål, öfverståthållaren, ett stort antal präster, medlemmar af kyrkorådet, kyrkobyggnadskommittéer m. fl. Drottningen, hvars hälsa ej tillät henne närvara vid grundläggningsakten, hade telegrafiskt sändt sina välgångsönskningar.

Efter pastor primarius' invigningstal upplästes ett grundläggningsdokument, innehållande namnen på konungen, öfverståthållaren, kyrkoherden samt prästerskapet i Katarina, församlingens kyrkoråd samt kyrkobyggnadskommittéer jämte en historik öfver kyrkans tillkomst. I grundstenen nedlades, utom detta dokument, bibeln, nu gällande psalm-, evangelie- och kyrkohandbok, ett exemplar af hvarje i riket nu gällande mynt samt ritning af kyrkan och kyrkans plan jämte exemplar af i Stockholm utgifna tidningar.

Under det att psalmen Vår Gud är oss en väldig borg unisont sjöngs, framträdde först konungen och sedan prinsarne, jämte en del högre ämbets- och prästmän, och nedlade murbruk samt knackade med hammaren på stenen. Härefter lästes en bön och sjöngs unisont »Oss välsigna och bevara», hvarefter kungssången uppstämdes.

Å den större af våra bilder synes å tribunen i midten följande medlemmar af kungahuset, från vänster till höger: prins Bernadotte, prins Carl och prinsessan Ingeborg, konungen, kronprinsen, prinsessan Bernadotte och prins Eugen. Till vänster med obetäckt hufvud församlingens kyrkoherde C. A. E. Landquist, förrättande bön. Å den mindre bilden synes vid konungens och kronprinsens sida en af kyrkovårdarne grosshandlaren H. T. Funch.

SOFIA KYRKAS GRUNDLÄGGNING. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.
 1. KYRKOHERDE LANDQUIST FÖRRÄTTAR BÖN. PÅ TRIBUNEN I
 MIDTEN KONUNGEN OCH DE ÖFRIGA KUNGL. PERSONERNA.
 2. KONUNGEN FASTMURAR GRUNDSTENEN.

I ROMANTIKENS STAD. ETT TURISTKÅSERI OM VISBY AF ERNST HÖGMAN.

EN STOR ÅNGARE med Guta-sagens äldsta mansnamn lysande från kommandobryggans bröstvärn stäftar en högsommarnatt i sydostlig riktning hän öfver Östersjöns svagt gungande spegelyta. Klockan kan väl vara så där framåt tre på morgonen, solen har nyss runnit upp i nordost och höjer långsamt sin ljusstrålände rundel öfver hafvet, som blått och gränslöst breder ut sig i alla väderstreck med några få seglare synliga inom sin väldiga periferi.

Sofva nu! Nej, därtill var luften i hytten allt för kväfvande, och ångarens hjärta, den stora, oljedrypande maskinen, dunkar för öfrigt midskepps med en eftertrycklighet, som utesluter hvarje tanke på hvila hos en lättsofd turist. Ej heller har man råd att försaka ett sådant sinnenas skönhetsbad, som en tidig, solklar sommarmorgon midt på hafvet erbjuder. Luften — en luft af berusande renhet och svalka — omger en med sina osynliga vågor, hafsytan häfver sig sakta lik en slumrande kvinnas barm och ett vimmel af hvita måsar sväfvar akterut öfver det solnistrande kölvattnet som en eskort af ljusa väntankar från den kust man lämnat.

Nu börjar Gotland teckna sig likt en molnstrimma nere vid horisonten, förtydligas småningom till en landkontur, hvarur långsamt lösgör sig en ringmuromgifven stad, där trappgafade hansehus, gråa kyrkoruiner med gotiska hvalfbågar och 1900-talshus af den vanliga svenska småstadstypen ligga inbäddade i mörk grönska på en mot hafvet sluttande terrass.

Ångarens passagerare, den ena efter den andra, uppenbara sig på däck, och det visar

sig nu, att sällskapet är tämligen internationellt. Ett par sportklädda norrmän stå bredbenta framför dörren till rökhytten och orera politik med en friesisk präst, som är mycket svagt inne i den norska frågan, en tysk pedagog gör med sin nations grundlighet ett litet morgonfiske i Bædeker till ledning för sig och de sina, som måste hinna se ett visst kvantum märkvärdigheter inom en begränsad tid, och framme i fören sitta på en bunt tågvirke ett par engelska misser med Swinburnes dikter i knäet, medan tvänne blonda svenska officerare morra ned i försalongens matångande svalg, att de vilja ha konjak och vatten.

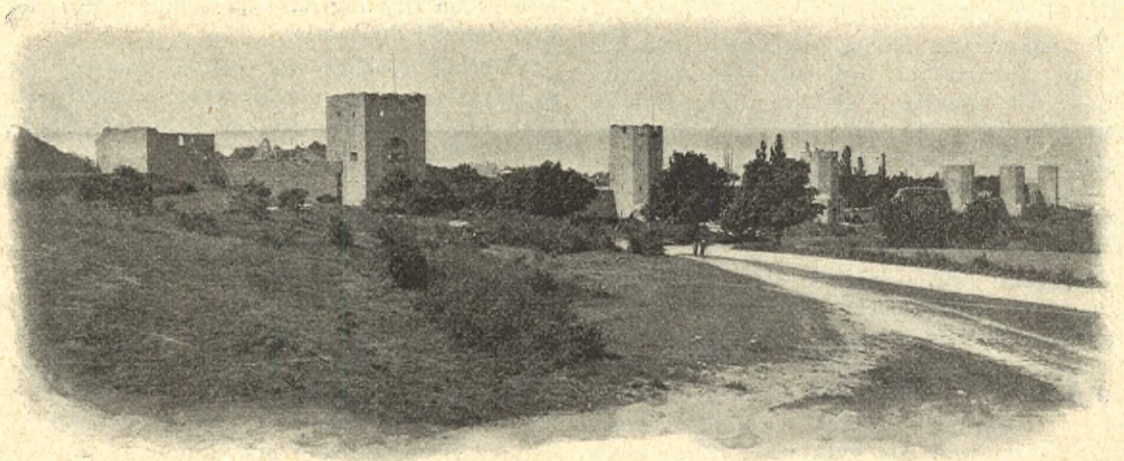
Emellertid kommer det gamla Visby allt närmare; det vinkar nu med af morgonsolen glimmande rutor och vågbrytarens utsträckta arm välkomnar den framglidande ångaren, som, efter att ha förtöjt vid kajen, låter sig öfversvämmas af dussintals pigga skepparhustrur och andra mindre nautiska damer, som på sin sjungande gotländska bjuda ut rum åt turisterna.

Man sätter foten på kajen . . . Nå, det första intrycket var nu inte precis hvad man väntat!

En helt vanlig kaj, som i alla andra små svenska sjöstäder, ett tullhus i den kända stilen, järnvägsspår och på dem ett litet pyre till lokomotiv, som går och boxas med en rad godsvagnar och för öfrigt medels små retsamma hvisslingar manar vandraren att hålla sig ur vägen. Men midt i denna 1900-talsmiljö ser man till höger en bit af den framspringande ringmuren och genast träffas man af en doft af sagor och medeltid; när man en stund därefter trampar den forna hansestadens slingrande gator, vika de vanliga turistsensationerna undan och man om-svepes af en känsla, som om man stod på tröskeln till längesedan hänsvunna sekler.

*

I Visby är allting historia, romantik, äfventyr. Du må komma från fastlandet med aldrig så nykter uppfattning, aldrig så blaserande sinnen, du må ha hufvudet fullt af dina affärer, ditt kontor, din fabrik, din hustrus toaletter, dina döttrars löjtnanter, expropriationsmål, automobiler, egnahemsfrågor — med ett ord alla en modärn människas bekymmer och galenskaper, det hjälper inte. Visby fångar dig i alla fall, sveper sin sago-mantel kring dina af kontorsslafveriet sluttande skuldror, speglar romantikens drömlå dagrar på din näthinna och låter legendernas tonfall susa i ditt öra som hafsbruset i snäckans vindlingar.

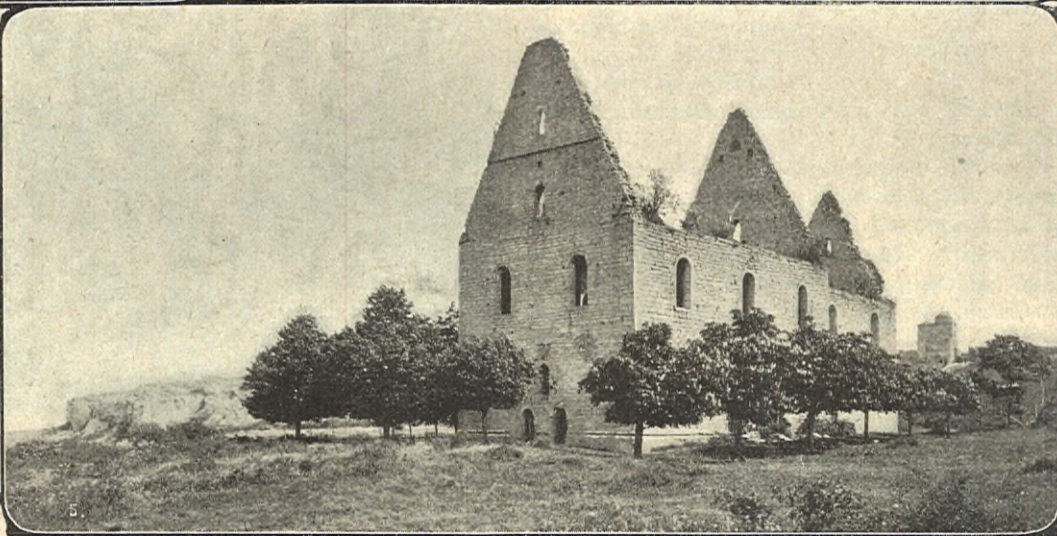
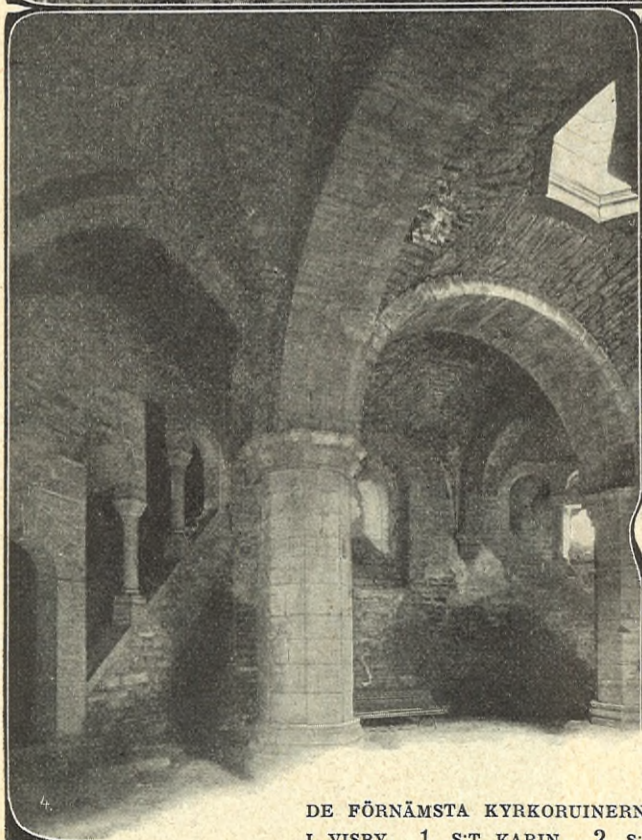
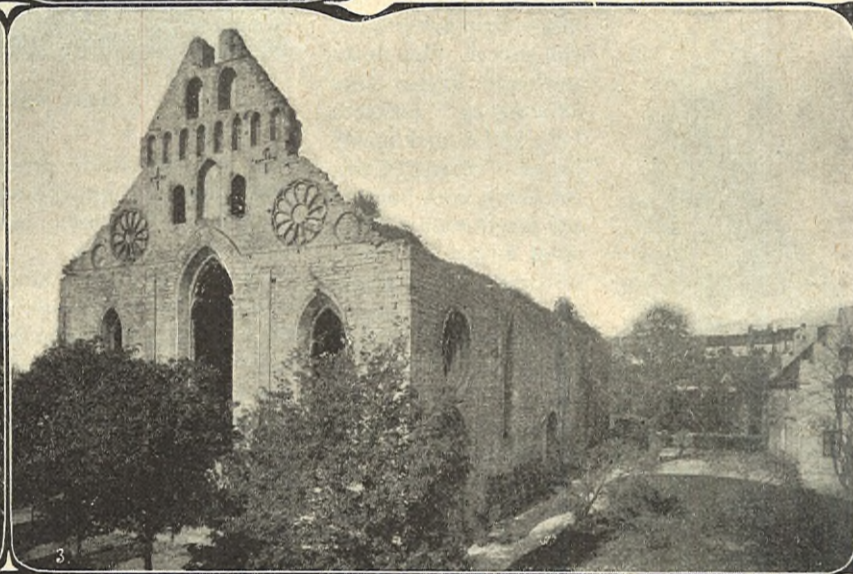
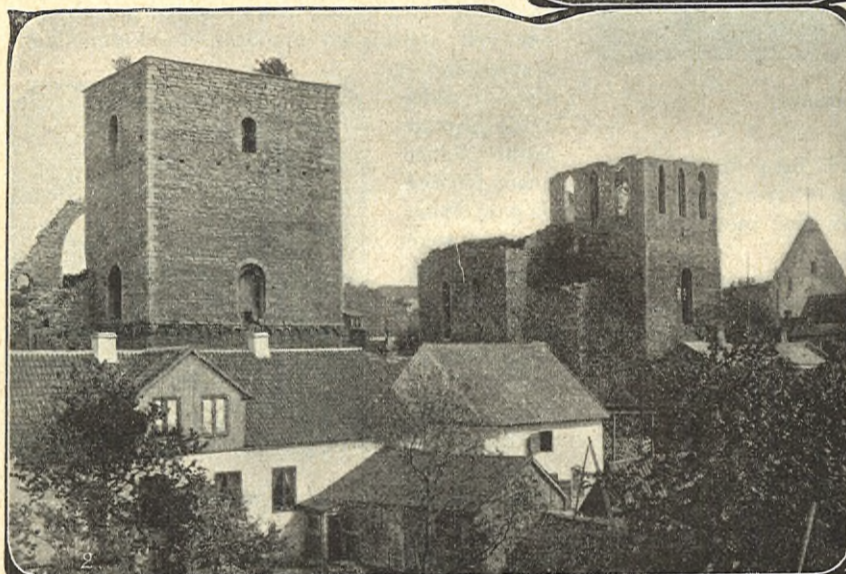
PARTI FRÅN VISBY RINGMUR.

Redan omedelbart utanför stadens gränslinje kan du knappt ta ett steg, utan att trampa medeltidens historia på hälarne: du träder öfverallt på raserade vallar och halft igenvuxna löpgrafvar, där vindbryggor fordom gnisslat i sina kedjor, och när du skrider fram genom någon af ringmurens portar, växer ekot af dina steg i det vittrande hvalfvet till trampet af Valdemar Atterdags eröfrarhorder, som under bedöfvande vapengny trängde in bland Visbys borgare. Följer du så *Studentalléns* raka väg under de skuggande löfmassorna innanför ringmurens västra sträckning, kommer du strax till lämningarna af *Jungfrutornet*, om hvilket sägnen förtäljer, att det var där den fagra Ung-Hanses dotter murades in lefvande till straff för att hon blef den grymme danakonungens älskarinna och förrådde staden med dess rikedomar åt danskarne. En vandring i *Studentalléns* dunkelgröna dager, medan solen leker i löfverket, har för öfrigt en egenomlig tjusning, enär modärn och förfluten tid blanda sina stämningar rundt omkring en, som öfverallt i denna de underliga motsatsernas stad. På ena sidan

stanj, valnöt, lönn, oxel och många andra trädslag, som likt en grön bastion skiljer trädgården från staden, talar den modärna tiden i form af villor med spiror och balkonger, utan hvarje anspråk på personlig arkitektur, medan högt ofvan denna trädgräns ruinerna af *S:t Nikolaus*, *S:t Klemens*, *S:t Drotten*, *S:t Lars* och en del af den tornbeklädda ringmuren teckna sina mäktiga linjer mot en ljusblå himmel, dallrande af tropisk värme. Genom sorlet af nutidens småintressen bryta de fram som smärtfyllda, men ändå stolta slutstrofer i en nordisk Iliad.

Hur imponerande är icke Nikolausruinen, på hvars hvalfbågar vinet och murgrönan lägga sig i de rikaste festoner och å hvars västra gafvellsida de båda rosettförmiga fördjupningarna berättar, hvar karfunklerna suttit, tvänne skimrande ädelstenar af respektingivande storlek, som om natten lyst så klart som solen och tjänat de sjöfarande till fyrar! Dylika rikedomens under kunna gifvetvis endast ha förekommit i en stad som Visby, »där husen hade kopparportar och förgyllda fönsterposter». Eller systerkyrkorna *S:t Lars* och *S:t*

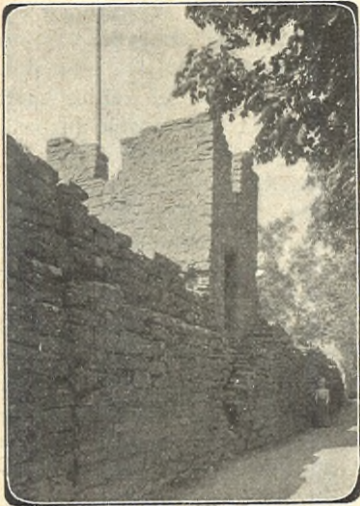

DE FÖRNÄMSTA KYRKORUINERNA I VISBY. 1. S:T KARIN. 2. S:T LARS OCH S:T DROTEN. 3. S:T NIKOLAUS. 4. HELGEANDSKYRKAN. 5. S:T GÖRAN.

ringmuren, genom hvars gluggar man ser hafvet gnistra blått utanför och hör dess långdragna brus som en nervläkande musik, på den andra sidan *D. B. V:s Botaniska trädgård*, ett blomsterångande och färgskimrande paradiset med vackert ordnade grupper af sällsynta träd- och buskarter, med höga terrasser och slingrande gångar samt i trädgårdens sydliga del *S:t Olofs* kyrkoruin med täta slingerväxter klättrande uppför dess gråa murar. Ur den sydligt yppiga grönskan af ka-

Drotten, byggda af tvänne rika köpmansdöttrar, som lefde i så stor oenighet med hvarandra, att de ej kunde fira sin gudstjänst i samma tempel.

Det är den fantasifrodiga folksägnen själf, som sålunda lefver kvar bland lämningarna af den en gång praktfulla hansestaden; det är därför det finns så mycken strålande poesi, så mycken romantisk stämning bland alla dessa krumma gränder, kantade af murar, öfver hvilka murgrönan och flädern hänga som de härligaste dekorationer, bland de trappgaflade hansehusen och lutande kojorna, hvilka

JUNGFRUTORNET.

senare pressa sig in mot ruinerna för att liksom aflyssna dem deras sällsamma krönika.

*

När man från den nuvarande domkyrkan *S:t Maria*, den enda af den forna hansestadens 16 kyrkor, som är vid makthållen, genom flere krokiga gator

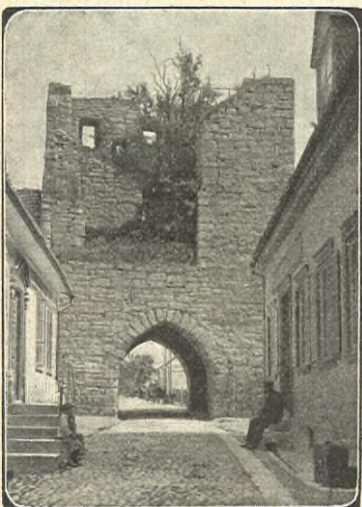
när Visby torg, är blandningen af nutid och forntid så förbluffande, intrycket af all storhets förgångelse så gripande skönt, att man i första ögonblicket betvivlar bildens realitet. På tre sidor är torget med ett undantag omgivet af vanliga småstadshus, innehållande anspråkslösa butiker, och, om det är torgdag, myllrar den öppna platsen af gotländskt bonddfolk och stadsinvånare i liflig köpenskap, kringstånd och kärror. Men detta nutidslif bryter sina småvågors diskreta brus mot den skönaste bland tempelruiner, *S:t Karin*, som begränsar torgets södra långsida. Intrycket af den härliga ruinen, hvars smäckra, i ädel spetsbågstil hållna hvalfbågar står så fint mot luften och som för öfrigt genom sitt milda behag och sina proportioners nobless ej kan tänkas mera harmonisk, är af den mest konstnärliga verkan, där den höjer sig i fridlyst fågning öfver dagens Visby med

APOTEKET.

vinrankans och murgrönans bladknippen på sina murar.

De öfriga mera märkliga ruinerna äro den säregna *Helgeandskyrkan*, bestående af en åttkantig byggnad i två på hvarandra liggande afdelningar, båda ofvan jord, med ett för bägge afdelningarna gemensamt kor, samt *S:t Göran*, belägen strax utanför norra ringmuren.

ÖSTRA STADSPORTEN.

En vandring på Visby gator är en vederkvickelse för hvar och en, som blifvit utledsen på våra modärna städers raka stråkvägar, de där sällan förmå att egga ens fantasi till några upptäcktsfärder. Men promenaden är därför ingen dans på rosor, utan snarare en pil-

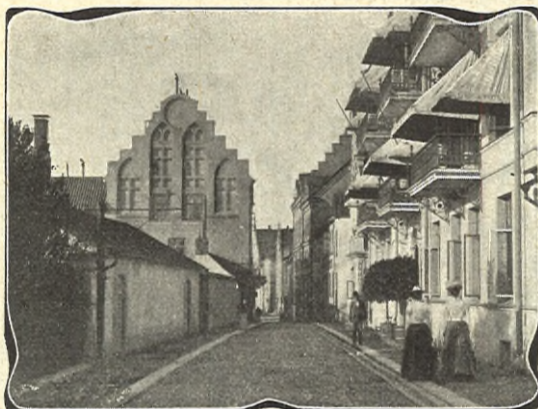
grimsgång på de hårdaste och spetsigaste kulerstenar, hvarmed en raffinerad kommunalstyrelse sökt motväga turistens nöje af att fördjupa sig i pittoreska gatupartier. Till all lycka ha de smala trottoarerna en släthuggen kantsten, på hvilken man gladeligen vandrar — tills man möter någon. Då uppstår frågan om, hvem som skall offra sig. Man dissekerar hvarandra ett par sekunder med ögonen, och så slutar det hela gemenligen med att båda två samtidigt och under smärtsamma grimaser klifva ned på gatan för att komma förbi hvarandra. Men när man väl är uppe igen, har man glömt obehaget för den måleriska anblicken af ett porthvalf midt öfver gatan

VISBY DOMKYRKA.

eller en sluttande gränd med de bisarraste små hus, en uppskjutande ruingafvel och i fonden en strimma blått haf med i fjärran förtonande seglare.

Den ärevördiga stadens förnämsta gata, där de ännu här och hvar kvarstående väldiga trappgafvelhusen bära vittne om de mäktiga hanseatfamiljer, som en gång bott därinom, är *Strandgatan*, hvilken från *Slottsparken* i stadens södra del buktar sig genom Visby och mynnar ut i Studentallén. Redan i början möter oss till vänster *landshöfdingresidensets*, en smula oansenliga byggnad, och litet längre fram på samma sida ett renoveradt hanseatiskt

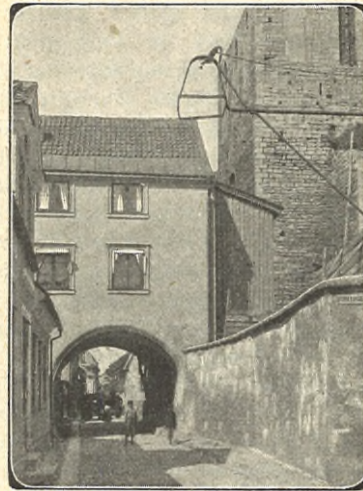
PARTI AF STRANDGATAN.

hus med en märklig gafvelvägg (det s. k. Liljevalchska huset). Till höger ligger en modärn byggnad, *Visby stadshotell*, från hvars balkongomgifna fönster man njuter den härliga anblicken af hafvet strax nedanför. Visby har för öfrigt flere goda hotell vid samma märkliga medeltidsgata. Framme vid Donnersplats, hvilken man snart når, ligger det karaktäristiska *Burmeisterska huset* med sin af tät murgröna öfverväxta gafvel och som nu äges af juveleraren Jean Jahansson i Stockholm. Detta omkring år 1600 af handelsmannen Hans Burmeister uppförda hus har utskjutande öfvervåning och i den en sal med en särdeles praktfull spis samt tak och väg-

gar, helt och hållet betäckta med bibliska och andra målningar. På husets östra sida synes ännu vid dörren uti väggen en lucka, som varit att fälla ned utåt gatan som en boddisk. Men gatan buktar sig alltjämt framåt mellan modärna och uråldriga byggnader,

gårdsmurar och doftande trädgårdar, och vi passera bland annat det årsälla hus, som numera inrymmer Gotlands fornsal, det för detta Dubbe'ska, som till bredd och höjd är det ansenligaste bland de gamla medeltidshusen i Visby, den härliga *Romdahlska trädgården*, på hvars rosenskimrande mark det i stadens krönika ryktbara *Kalfskinnshuset* fordom stod, en praktfull byggnad, uppförd i början af 1300-talet af konung Birger Magnusson och sedermera upplåten åt stadens köpmansgille. Det sista i raden af de imponerande hansehusen vid denna gata är det, där apoteket under en följd af år varit inrymdt. Dess högt uppskjutande, af tiden starkt mörknade gafvel synes vida omkring och torde vara det, hos hvilket den gotländska medeltidens borgerliga byggnadsstil är trognast bevarad.

Medan turisten företagit denna upptäcktsfärd bland erinringar om förflutna lysande tidevarf och tyckt sig se både en Nils Guldsmed i sin butik och munken Gerhard skymtande i sin kåpa i djupet af någon gränd, har han hela tiden känt hafsbrisen fläkta kring sin panna, och helt nyss varseblef han en flik af hafvet genom *Lilla strandporten*, en vacker spetsbågspport i ringmuren, genom hvilken vägen för ut till *Norderstrand* med dess nätskötande fiskare och längs stranden liggande båtar. Här är godt att vara en solig somardag, godt att inandas den milda, rena

PARTI AF S:T HANSGATAN.

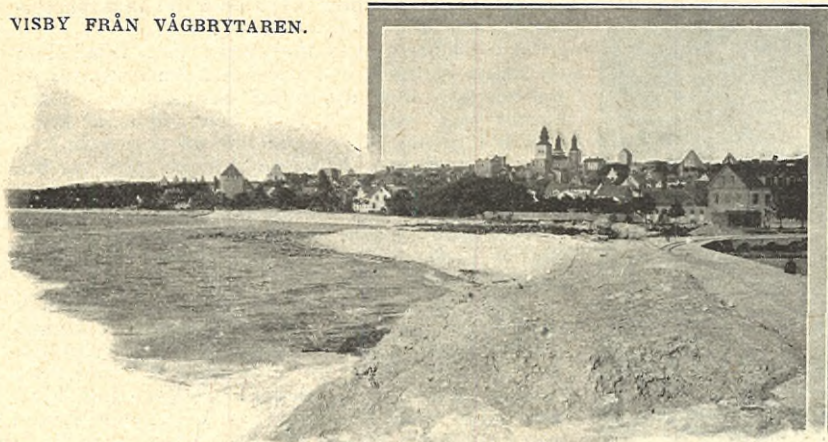

BURMEISTERSKA Huset I VINTERSKRUD.

PARTI AF SPÄCKSGRÄND.

VISBY FRÅN VÅGBRYTAREN.

luften, som är så blid, att den låter stadens alla praktfulla valnötsträd bära frukt, låter vinrankor tyngas af saftfyllda druvor; här ruinernas och trädgårdarnes läkande hvila för nerverna i det sakta vågbruset, här kan fantasien i fred ordna de brokiga intrycken från sagostaden innanför ringmuren, här är vid horisont för blicken och ett färgernas och linjernas harmoniska spel i den gröna hafsböljans rörelser, i trädens arkitektur, fiskarens id bland näten och ringmurens tornprydda massa, som penseln gärna målar och språket gärna sjunger om.

Eller anblicken från »Kyrkberget» strax ofvan domkyrkan en kväll i solnedgången! Hela den sällsamma staden i ett måleriskt virrvarr under ens fötter, den väldiga, af krenelerade torn smyckade ringmuren som en huldt famnande arm löpande ned mot ett haf af guld och pärlmor, där fartygen glida fram under en oändlig himmels färgstrålände molnborgar. Och går man utom staden, upp på de s. k. *palissaderna* i söder eller bestiger *Galgberget* i norr, är anblicken genast af en ny, men ej mindre hänförande karaktär.

Visby är onekligen den originellaste plats vårt land äger och som turistort jämväl en af de billigare. Hafvets omedelbara grannskap förlänar därtill åt staden en friskhet, en charme och en omväxling, som ej nog kunna prisas. Och det är jämväl detta haf, som gjort Visby till en af våra lifligt frekventerade bad- och luftkurorter. De flesta modärna badformer kunna erhållas och särskildt förtjäna de s. k. solbaden att påpekas som en specialitet i denna af sol välsignade stad. Hvad hafsbaden beträffar, äro de i det genomskinliga, mildt salthaltiga vattnet en njutning, som ingen turist bör afstå ifrån, hälst badhusets läge är sådant, att hafsvågorna utan alla omvägar rulla rätt in i bassängerna.

I storm, i stiltje, i solsken, i dimma — alltid svallar detta haf in mot Visby murar lika nytt, lika betagande! Det är sant att det ibland tumlar om en smula oroväckande och låter turisterna nå den hänförande staden i ett tillstånd af minimal välmåga och djupt lifsförakt; men sådant hör till undantagen under sommarmånaderna.*

Främlingen skulle i alla händelser inte vilja ha besöket ogjort, när han väl låtit sig fångas af alla de öfverraskningar, all den poesi — om han till äfventyrs är stämningsmänniska — den ton af bragdrik historia och skön saga, som stiger ur ruinernas dunkel, ur gatornas virrvarr från omgifningarnes

* Visby kommer i sommar att stå i liflig trafik med fastlandet, i det Gotlands ångbåtsbolag anordnar en extra förbindelse öfver Nynäs med huvudstaden. Samtliga turerna ställa sig sålunda: 8 lägenheter till och från Stockholm direkt i veckan, 6 till och från Stockholm via Nynäs, 5 till och från Kalmar, 2 till och från Norrköping samt 1 till och från Stettin.

blomsterångande och legendomspunna platser och framför andra gör Visby till romantikens stad i Norden.

Det finnes intet, hvar på man bör så litet förtrösta och så oafärligt arbeta, som på sin själsstyrka och sin själfbehärskning, hvilka båda äro den jordiska lyckans enda säkra grundvalar.

W. v. HUMBOLDT.

ÄNNU NÅGRA ORD OM BREMER-KONGRESSEN OCH SVENSK OCH TYSK GÄSTFRIHET.

I N:R 18 af eder ärade tidning har fru Alli Trygg-Helenius infört ett resebref från kongressen i Bremen, och jag skulle med eder tillåtelse, herr redaktör, vilja göra några anmärkningar med anledning af ett uttalande i detta bref.

Fru Trygg-Helenius skrifver: »Ja, vi nordbor ha mycket att lära, då det gäller gästvänlighet och otvungen hjärtlighet. Ätminstone ha vi från Norden gått med en sådan förödmjukande känsla af vår underlägsenhet på detta område under hela kongresstiden i Bremen.»

För flertalet läsare torde det ha kommit som en öfverraskning, att vi svenskar skulle stå så långt efter utlandet i gästfrihet och att t. o. m. Tyskland i detta hänseende skulle ohjälpligt ha distanserat oss. Jag undrar dock, om icke den alldeles speciella och visserligen väl motiverade uppmärksamhet, som kom fru Trygg-Helenius till del i Bremens senatorskretsar, i någon mån har bländat hennes annars så pigga och lifliga ögon. Det skall visserligen icke falla mig in att klandra Bremenborna eller kongressbestyrelsen, ty *reellt* sedt var kongressen mycket väl organiserad, men blir det däremot tal om otvungen gästfrihet, kan Bremen icke på långa vägar jämföras med t. ex. Stockholm, och jag kan såsom icke stockholmare yttra mig utan ringaste lokalpatriotism. Huru det tillgått i Stockholm, behöfver jag icke beskriva,* men jag kan bedja att med några ord få komplettera fru Trygg-Helenius beskrifning af Bremen. Det var visserligen utomordentligt vänligt af de 100 familjerna att mottaga gäster, men de, som icke bodde i familj, utan på hotell, fingo rikliga tillfällen att reda sig Bremens gästfrihet förutan. Hvad den berömda senatsfrukosten beträffar, så var den kanske splendid med ända till en *hel* flaskig vin vid hvarje kuvert, men den var tillgänglig endast för ett *begränsadt* antal deltagare, och den, som icke var dess rappare i vändningarna att riva till sig inträdeskort, fick vackert stanna utanför. Det föll icke de gästfria värdarne eller kongressbestyrelsen in att tillse, att de utländska deltagarna eller åtminstone de från utlandet *tillkallade* talarne fingo inträdeskort. I Sverige skulle vi knappast tillåta oss att inbjuda gäster på detta sätt! Hur Norddeutscher Loyd anordnat sin reklamresa känner jag ej, emedan jag vid tiden för densamma redan vänt Bremen med alla dess lockelser ryggen. Och sedan den storartade festen på lördagen som afslutning! Äfven om fru Trygg-Helenius icke märkte det, så var det faktiskt så, att den, som icke råkat komma in i någon senatorsbostad, var absolut utestängd från *allt* sällskapligt umgänge med kongressdeltagarna. Ett sådant tillfälle hoppades vi nu få i »der gesellige Abend». Och hvad fingo vi där? Jo, sammanpackade i en sal fingo vi titta på några tablåer, och låt vara att dräkterna voro från London, kunde de allvarliga kongressdeltagarna icke annat än harmas öfver att dyrbar tid och kanske aldrig återkom-

* Jag kan dock icke underlåta, att när fru Trygg-Helenius omtalar, hur hennes rika värdinna ställde sin vagn till hennes förfogande, påminna om, huru vid internationella goodtemplarkongressen i Stockholm förra året vagnar ställdes fritt till *alla* dess hundratals deltagares förfogande och ändå har goodtemplarorden här i landet ingen enda af de »öfre 10,000» bland sina medlemmar.

mande tillfällen skulle förstöras med sådana barnsligheter. Och under en 15 minuters paus fick man sätta i sig, mot kontant betalning naturligtvis, deras »Wurst» och deras mer eller mindre »alkoholfria Bier». Och det var hela »geselligheten».

Eller kanske jag skall erinra om den stora »Frühlingsfeier zur Ehre der Theilnehmer des Kongresses» i »Centralhalle». Denna ära bestod i att från början till slut bli klädd på penningar och ändå kunde man inte få så mycket som en stol, och slutet på visan blef, att man skyndsammast fick ge sig därifrån för att undvika förolämpningar och näsvigheter af den råa pöbel, som insläppts där. Jag tänker, att man i Sverige, t. o. m. utan några ministerfruar och festkommittéer, skulle förstå att bättre sörja för hedersgästernas bekvämlighet.

Öfver hufvud synes fru Trygg-Helenius ha råkat i extas öfver den affär, som den »fina» världen har gjort af kongressen, och den ståt, som utvecklades vid offentliga tillfällen. Och *däruti* har fru Trygg-Helenius rätt, att hon anser, att vår öfverklass har mycket att lära af Bremens och Tysklands öfver hufvud, när det gäller en förständig och tidsenlig uppfattning af alkoholfrågan. Men hvad *gästvänlighet* beträffar, visar oss utländingarnes och framför allt tyskarnes exempel, att vi själfva kanske gjorde klokast i att dra in en smula på staten, när vi ha med främlingar att göra, något som jag för min del dock icke skulle vilja tillråda.

X.

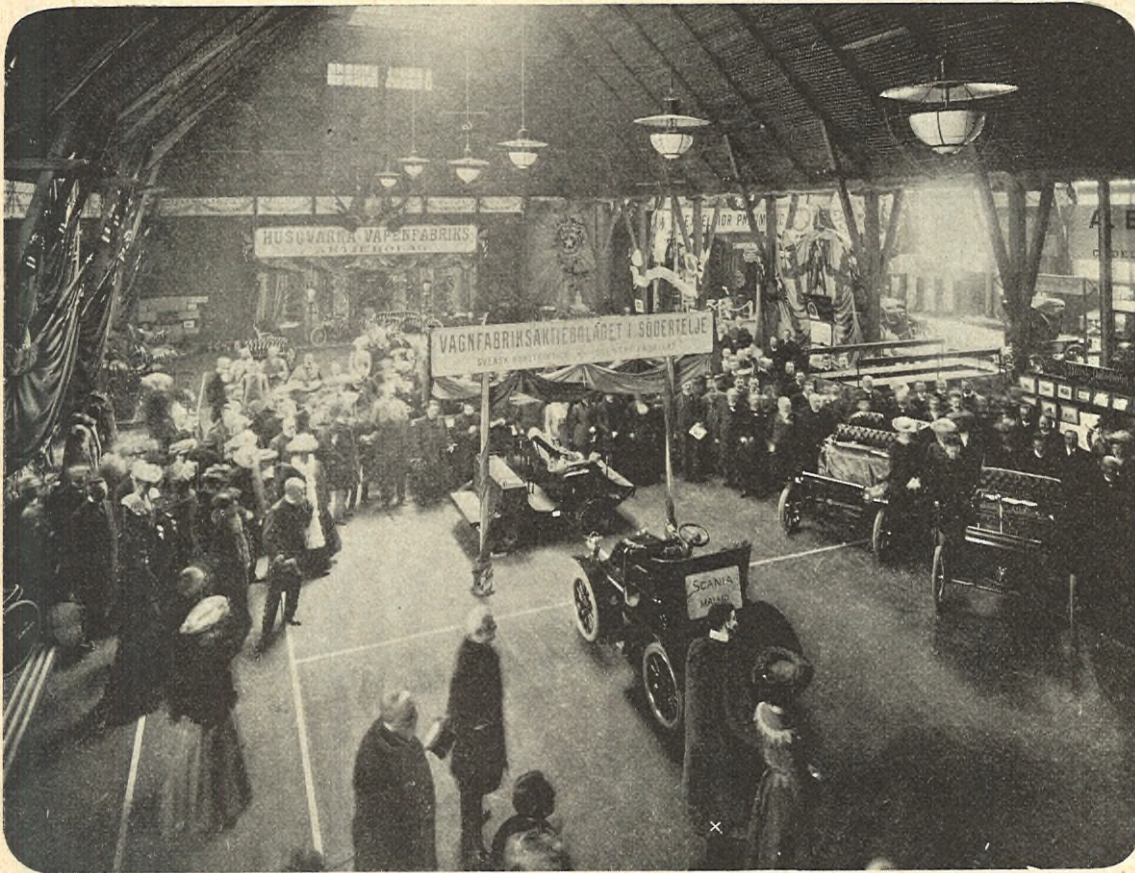

ENTRÉEN TILL AUTOMOBILUTSTÄLLNINGEN.

I AUTOMOBILENS TECKEN.

Den första internationella automobilutställningen i vårt land öppnades, som beramadt var, den 16 dennes i Stockholms Idrottspark under strålände sol och stort tillopp af intresserade. En ståtlig, flaggprydd äreport smyckade entrén åt Valhallavägen, och när utställningens beskyddare, h. k. h. kronprinsen, på slaget 1/2 12, åtföljd af prinsessan Ingeborg, infann sig på platsen, uppstämde den midt på cykelbanan placerade militörkorkestern en klingande välkomstmarsch.

Man begaf sig nu direkt in i Tennis-paviljongen, hvars väldiga hall, rikt flaggsmyckad och till sista kvadratmeter golfplats uppfylld af automobiler i alla storlekar, former och färger, erbjöd en synnerligen festlig anblick. Utställningsbestyrelsens ordförande, öfverstelöjtnant Balck, talkade i ett kortare anförande det moderna samfärdsmedlets betydelse, som i utlandet redan vunnit bekräftelse genom det ofantliga uppsving, automobilfabrikationen och automobilsporten på de senare åren tagit i de stora kulturländerna. Äfven för Sverige, med dess betydande distanser, borde automobilväsendet kunna bli af största betydelse, och det lifliga deltagandet från in- och utland i denna första automobilutställning vittnade godt för sakens framtid i vårt land. Sedan kronprinsen därpå förklarar utställningen öppnad, företogs en rond genom hallen och dess sevärheter: lätta voituretter, droskor, »tonneauer» med spetsiga »förer» och tunga lastakdon, elektriska vagnar och bensinvagnar, alla möjliga typer och patent, svenska, tyska, franska, engelska, belgiska, amerikanska, automo-

KRONPRINSEN FÖRKLARAR AUTOMOBILUTSTÄLLNINGEN ÖPPNAD. I FÖRGRUNDEN KRONPRINSEN (X) OCH VID HANS SIDA PRINSESSAN INGEBORG A. BLOMBERG FOTO.

bildräcker och andra tillbehör till den moderna sporten.

Därefter drog man sig åter ut i det fria, och nu vidtog under musikens toner en spännande profkörning af olika automobiler på den stora cykelbanan. Sedan prinsessan Ingeborg i hast ifört sig en charmant roströd automobilpås från en af utställningsmontrener, stego hon och kronprinsen upp i en af de svenska automobiler, som tilldrogo sig den största uppmärksamheten — fabriken Scania i Malmö präktiga voiturette, som på 23 timmar nyss tillryggalagt vägen från sin hemort till hufvudstaden — och så fick man nöjet

PRINSESSAN INGEBORG IKLÄDER SIG AUTOMOBILPÅSEN FÖR EN ÅKTUR.

att se det furstliga paret i susande fart ila rundt den väldiga arenan midt i vimlet af öfriga åkande.

Utställningen, som pågår till den 24 dennes, omfattar äfven en afdelning för motorbåtar, placerade i Djurgårdsbrunnsviken vid Djurgårdsbron.

Vi bjuda i dagsnumret några bilder från den ofvan beskrifna öppningsfesten och uppmana alla våra läsare, som därtill äro i tillfälle, att icke försumma att taga del af den intressanta utställningen.

»GIFTA SIG FÖR PENGAR...» EN SKÅNSK BYGDESKILDNING AF NELLA NORRVALL.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

ETT PAR dagar senare låg mor Metta Jeppa Nils i sin svarta kista. Denna, som var af ek och hade äkta silfverbeslag, skulle förmodligen på grund af sin dyrbarhet gjort ägarinnan mållös af häpnad, ifall hon själf fått vara med om att betala den.

Jeppa Nilsson, som annars alltid sett så noga på styfvern, var nu som förvandlad. Ingenting var dyrt nog, ingenting fint nog för att hedra mor tillräckligt. Själva Boel, äldsta dottern, som gärna ville slå på stort, när det gällde att visa sin rikedom, tyckte, att far gick en smula för långt. Och när han utom den granna kistan äfven kom hem med en massa praktfulla krukväxter, så att salen, där mor låg, nästan kom att likna ett orangeri, kunde hon inte låta bli att utbrista:

»Hvad skulle väl mor hafva sagt? Ett sådant slöseri!»

»Titta på henne, du!» Far smekte den dödas milda, fridfulla ansikte. »Tycker du verkligen, att hon ser ut, som om hon misstuckte?»

Boel slog en knyck på nacken, men Beth, som stod bredvid fadern, böjde sig ned och kysste hans magra, knotiga fingrar. — Nu hvilade mor i den granna kistan och rundt omkring henne stodo breda palmer, höga cypresser och fina, ljusgröna akasior. Från det improviserade altaret trängde doften af hvita liljor och blekblå hyacinter, och inte ens en grefflig familj hade behöft blygas öfver det likrum, som man bestod rike-Jeppas förkättrade hustru.

Boel, som hade närmast af de gifta systrarna, hade lämnat sitt stora hushåll i händerna på en svägerska och kommit hem för att hjälpa Beth med tillredelserna för gillet. Men hur det var, hade hon ingen ro utan måste då och då fara hem, för att se, hur det gick, så att det icke rent af gick »omstyr», hvilket hon nästan tycktes befara.

En dag, när Boel stod färdig att resa hem, sade Beth sakta:

»Du, Boel, du har så många bredbladiga myrten, du kunde gärna ge mig några kvistar. Jag ville så gärna sätta en myrtenguirland på altaret omkring mors namn. Cypress är så vanligt, och buxbom är för klumpigt, tycker jag.»

»Du kan ju lika så väl använda den där,» Boel pekade på en fin, vacker myrten, hvilken

breddade sin täta krona öfver hela det lilla fönsterbordet, där den stod. — — —

»Du behöver visst inte spara den,» tillade hon en smula hänfult, hon var nämligen »gramse» på systemen för den uppslagna förlofningen. »Den hinner nog växa till igen, innan den här historien blir glömd. Förresten blir du nog utan med dina pretentioner. När inte Malenas gård var bra nog, så — — —»

»Men kära du,» afbröt Beth leende, »det var ju inte med gården, jag skulle gifta mig. Märten ingick ju också i affären, och det var ju honom, jag icke kunde fördraga.»

»Icke kunde fördraga, ja du har då alltid haft dina idéer. Jag kunde bara komma med sådana invändningar, när Per friade till mig. Nej, det föll mig då aldrig in. Inte hade det varit lönt försöka heller, ty på den tiden visste mor, hvad hon ville. Och förresten har jag tackat henne många gånger, därför att hon valde så pass klokt. Och nog skall jag lära mina töser samma visa, det loftar jag.»

»Ja, ifall inte lifvet lär dem en annan, mot hvilken du står maktlös,» svarade Beth allvarligt. »Och för öfrigt, Boel — skulle du verkligen om några år vilja lämna din granna, gladlynta Agnes åt en sådan man som Märten? Skulle du kunna det, Boel?»

»Ja, hvarför inte? Jag skulle tacka till, om jag kunde få dem alla så bra hänsatta. Märten ser väl ingenting ut, och rumlar om gör han ju också ibland, men det är han inte ensam om. Och jag skall säga dig en sak, Beth — när man har ett stort hushåll och en hel hög barnungar omkring sig, så har man då annat att göra än gå och titta på mannen. Och då kan det ju kvitta lika, hur han ser ut.»

»Ja, men högen hade du ju inte med hemifrån, och då hade du kanske bättre tid — — —»

»Hm,» Boel gjorde ett föraktligt kast med hufvudet. »Ja, du har då alltid varit en människa för dig själf, och du ställer det för dig därefter också.»

Boel var ond, när hon for, men då hon kom tillbaka, hade hon i alla fall en hel korg med friska myrtenkvistar till den förtjusta Beth. Ty hur det än var, hur dumt hon än tyckte systemen ställde det för sig, när det gällde giftermål, Boel höll ändå ofantligt mycket af den älskliga flickan, fastän hon liksom modern, på grund af sin kyliga natur, sällan visade det.

Dagen efter satt Beth ute i salen bredvid mors kista och ordnade guirlanden till altaret. Boel ville, att hon skulle sitta inne i stugan och binda den, men Beth tyckte, att hon var mera i fred ute i det lugna likrummet. Hufvudskålet var i alla fall, att hon ville vara hos den älskade döda så ofta och så länge som möjligt. Och hon hade därför ständigt något att beställa därute.

Plötsligt hörde hon raska hofslag, och hunden skällde häftigt, men som det hängde lakan för fönstren, kunde hon ingenting se. Hon fäste sig heller inte vid, hvem den främmande var, ty det var så mycken rörelse i gården nu vid tillredelserna för det stora gillet.

Men Jeppa, som satt inne vid bordet i storstugan, for upp, ty den ankommande var ingen annan än patron på Rydebo. — — —

Assarsson hade just hoppat ur sadeln och höll på att lämna hästen åt en drängpojke, när husbonden kom ut på trappan.

»God dag, farbror!»

»God dag, god dag — välkommen! — — Sätt in hästen så länge!» Jeppa vände sig till pojken, som ännu stod kvar på gården.

»Nej — nej tack, farbror, jag rider strax igen. Jag skulle bara höra efter, ifall farbror har mera råg till salu. Jag behöfde några hundra kilo.»

Assarsson hade höjt rösten, och Jeppa, som förstod meningen, svarade i samma tonart:

»Åja, så mycket tror jag nog, att jag har kvar. Vi kunna ju gå upp på loftet och se på den.»

Då de kommit utom hörhåll för drängarna, hvilka höllo på att rengöra gården, vände Assarsson sig till Jeppa Nilsson, och rösten darrade när han frågade:

»Är jag verkligen välkommen, farbror?»

»Ja, det är ju gifvet, visst är du välkommen.» Och det var en ljus blick och ett varmt handslag, som den gamle gaf åt den ståtliga mannen vid sin sida.

»Ja, farbror får förlåta mig. Jag vet nog, att det här är mer än opassande, men jag kunde omöjligt lefva i ovisshet längre. Omslaget kom så plötsligt efter det smärtsamma mötet förra veckan, att det nästan gjorde mig yr i hufvudet. Jag vågade ingenting tro, ingenting hoppas, förrän jag hört det från hennes egna läppar. Och så kom jag att tänka på annonsen — — —»

»Ja, ja, jag förstår,» afbröt Jeppa, »och nu ska vi försöka ordna det. Det var i alla fall

snällt, du kom. Tösen kan behöfva en liten ljusglimt efter allt detta långa elände.»

»Vänta ett ögonblick,» tillade han, då de kommit in i förstugan, där man äfven hade uppgång till vinden, »jag skall bara se efter, hvar jag har dem alla.»

Han öppnade dörren till storstugan.

»Hvar är Beth?» frågade han hjälpgumman, som satt borta vid köksdörren och rengjorde knifvar.

»Ute i salen, tror jag visst.»

»Är Boel där också?»

»Nej, hon är uppe i 'kistekammaren' och räknar fram duktyget. Skall jag kalla på henne kanske?» frågade gumman och steg upp.

»Nej, det behöfs inte.» Husbonden smällde dörren igen och gick.

»Då blir här kanske lugnt hos några minuter,» sade han till den väntande John. »Gå den här vägen!» fortsatte han och öppnade dörren till en liten kammare, genom hvilken man kom in i salen. »Men bara fem minuter,» hviskade han och pekade på ett par draperier af hvitt linne, hvilka dolde dörren midt emot.

Beth, som hört någon röra sig i kammaren, lyfte upp huvudet och såg draperierna häftigt skjutas åt sidan. Och nästa sekund for hon upp med ett sakta rop, när hon fick klart för sig, hvem den inträdande var.

John såg med glänsande blickar på den unga flickan, som i sin blyga förvirring såg dubbelt älskligt ut. Öfver den svarta sorgdräkten, som gjorde den skära hyn ännu ljusare, bar hon ett enkelt, hvitt förkläde. Blomsterguppen på altaret och palmerna vid sidorna bildade en förtjusande bakgrund till den vackra flickgestalten. Och rundt omkring henne var golfvet betäckt med friska myrtenkvistar, hvilka fallit ur förklädet, när hon nysst i sin glada häpnad för upp från stolen.

»Förlåt, Beth!» sade han andlöst och sträckte båda händerna mot henne, »men jag kunde inte vänta. Jag måste ha ditt löfte — genast — här!»

»Behöfde du verkligen det, John? Behöfver du något löfte efter vårt sista möte?»

»Ja, just därför, Beth. Jag såg dödsannonsen i tidningen i går, och du får förlåta mig, Beth — jag kände ingen sorg, då förstas. Jag visste ju att genom dödsfallet blef din, eller rättare vår frist förlängd. På kvällen fick jag ditt bref. Jag har inte sofvit en blund i natt. Jag trodde, att glädje och tvifvel skulle göra mig galen. Jag kände ju inte din stil en gång. Jag hade ju aldrig sett den förr. Och jag vågade ingenting tro, ingenting hoppas, förrän jag sett och hört dig själf.»

»Tyckte du inte, att det var opassande, John? Det var så svårt att skriva, men det var det sista mor bad mig om, och far skyndade på mig.»

»Behöfde du så mycken påtryckning för att gifva mig ett vänligt ord?» frågade han lidelsefullt och slöt henne häftigt i sina armar.

»O nej, nej, John! Så menade jag inte.»

Hon hade lyft sitt vackra ansikte, och de strålande ögonen sågo in i hans. Då glömde han allt, glömde hvad som varit och hvar de nu befunno sig — han glömde till och med, att det var i dödens skugga de båda stodo, och med flygande pulsar och svällande lifslust tryckte han sin mun mot hennes röda läppar, hvilka skygga drogo sig undan hans häftiga smekningar.

En stund stodo de glömska af allt, men så knarrade dörren därute, och Beth ryckte sig lös i samma ögonblick, som fars ansikte blef synligt mellan draperierna.

»Femton minuter,» sade han lakoniskt. »Boel är rask i vändningarna, och jag tänker duktyget är ordnad i det samma. Det är nog klokast vi traska af på loftet nu.»

»Det behöfs inte, farbror. Jag skickar drängen efter rågen i morgon och — stannar här så länge som möjligt.»

»Jaså,» log Jeppa, »ha ni nu gjort upp saken då?»

»Ja, jag tror det nästan,» svarade John leende och drog Beth till sig. »Men bröllopet, det ha vi förstas inte nämnt ännu. Därvidlag få vi vädja till fars barmhärtighet.»

Jeppa såg med tårskymd blick på sin rodmande dotter, och han kunde icke låta bli att göra jämförelse mellan nu och den tid som varit.

»Ja, det få vi allt låta vara så länge,» menade han. »Får Anders sålt sin gård, som han tycker är för liten, så öfvertager han den här till nästa vår. Då kunna vi ju börja tänka på saken.»

»Nästa vår,» Assarsson såg häpen ut. »Det är väl ändå inte meningen?» tillade han häftigt. »Ett helt år — och jag skulle ha lust att taga henne med genast. Far får verkligen ha medlidande med mig och låta pruta med sig. Om vi vänta några månader af sorgåret, så måtte det väl vara tillräckligt för — pratets skull.»

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-akutoriteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

»Hm, åja — men tills bortåt juletid får det väl ändå vara. Eller hvad tycker du, Beth?»

»Hjälp mig nu att öfvertala honom, Beth!» John böjde sig ned och tryckte sin kind mot hennes. »Du vill ju komma till mig så snart som möjligt.»

»Ja, John, det vill jag visst, men du måste i alla fall lugna dig,» sade hon vekt och bedjande. »Jag vill så gärna taga hänsyn till fars vilja. Och John, båda måste vi tänka på — världens dom.»

»Ja visst, ja,» inföll Jeppa. »Och viljen I lyda mitt råd, så bören I heller inte umgås första tiden. Man kan nog sätta sig öfver skvaller och dylikt skräp, men det skadar heller inte att äfven därvidlag taga sig en smula i akt. Inga flere, än som varit nödvändigt, inte ens syskonen, ha ju reda på verkliga förhållandet med den uppslagna förlöfningen. Börjar nu du vännas här genast, är jag rädd, att någon skugga kommer att falla på Beth eller på — mor.»

»Ja, far, det förstår jag så väl och är så innerligt tacksam, hur far än vill bestämma det i den vägen. Jag skall också foga mig i allt, men — gör inte pinan allt för lång!»

Jeppa låtsade inte höra den sista meningen utan frågade i stället:

»Men på begrafningen kommer du väl?»

»Nej, det gör jag inte, och far behöfver inte sända mig bud heller. Vi ha ju aldrig varit gilleslag, och det skulle ju väcka mera uppeende än allt annat, ifall jag komme vid ett sådant tillfälle.»

»Nåja, då låta vi det vara. När vi så få gillet öfver och allt i ro igen, kan ju Beth resa bort till släktingarna österut en veckas tid. Jag har på hennes önskan talat om alltihop för Nils och Ingrid. Hos dem kommer nog Beth att trivas. Kommer du vägen fram, kan du ju titta inom dörren. Du blir nog välkommen, du också.»

»Tack, far!» John grep den gamles hand och tryckte den häftigt. »Men bröllopet — bröllopet! Om vi säga i oktober, far. Längre är det då omöjligt —»

»I oktober,» afbröt Jeppa, »det är då aldeles omöjligt. Då ha alla sådan brådska med betorna, att ingen har tid att tänka på gille.»

»Ja, men far,» en varm rödnad steg upp i Beths ansikte och ögonen sågo bedjande in i hans, »båda töserna ska ju bli kvar nästa år också. Elna är gammal och van, och hon sköter hushållet lika bra som jag. Om vi då har det undan innan betorna komma —»

»Sist i september således,» jublade John och lade armen om gubbens axlar. »Seså, far, säg nu ja!»

»Ja, ja, i Guds namn då.»

När Jeppa såg den ljufva lyckan, som strålade ur dotterns ansikte, då den jublande fästmannen slöt henne i sina armar, började de skrupna läpparna darra, och han gick bort till kistan, där mor låg. Med händerna sammanknäppa och huvudet lutadt mot den kalla bädden, grät han högt. De båda unga skyndade förskräckta fram till honom.

»Förlåt oss, far!» bad Beth gråtande. »Det är naturligtvis synd, det är orätt att vara så gränslöst lycklig nu — orätt mot dig, far och orätt mot mor.»

»Nej, nej barn lilla, orätt är det inte, ty Gud själf är ju kärleken. Men det grämer mig in i själen, när jag tänker på, att mor är borta för alltid, och att hon inte får vara med och se din lycka, Beth. Ah, mor lilla,» han strök ömt och smekande öfver den dödas stelnade hand, »felade du än tusenfaldt, din sista handling försonade allt — allt.»

Gripna af en underlig blandning af smärta och fröjd, vemod och lycka stodo de en lång stund gråtande hos den döda, hvilken de alla betraktade med innerlig kärlek och tacksamhet. Oroliga skrapningar af hästhofvar väckte dem slutligen till besinning.

»Bruno påminner,» sade John och räckte Beth handen till afsked. Jeppa lämnade dem ensamma, i det han sade: »Gör nu inte afskedet för långt, ni träffas ju nästa vecka.»

(Forts. och slut i nästa nr.)

HYLINS

Violtvål 612

HYLINS

Liljekonvaljedoft

KUNGL. TEATERN har i säsongens elfte timme kommit med ännu en nyhet, i det att den i onsdags för första gången uppförde »Ran», dramatisk dikt med musik af *Vilhelm Peterson-Berger*. Som veckans nummer af Idun redan före premiären lagts i press, kunna vi nu endast meddela, att musikdramat är deladt i 3 afdelningar, hvaraf den andra i 2 underafdelningar, samt att partibesättningen är följande: Sten Folkesson, herre till Solö — hr Sellergren, Rikissa, hans hustru — fröken Edström, Ingrid, deras dotter — fru Hellström, Waldemar, Ingridens trolofvade — hr Ödman, Ulf Tuveesson — hr Wallgren, Märten Präst — hr Söderman, Bengt, Waldemars vapensven — hr Ericson, Ran — fru Jungstedt.

Vi återkomma i nästa nummer till ett närmare omnämnande.

DJURGÅRDSTEATERN började redan föregående vecka sin verksamhet; det var direktör Arppe och hans finnar, som, värykylan till trots, vågade spela komedi i den lilla trälådan, medan majregnet trummade på taket och vinden, hvass som en dagbladskritiker, rumsterade kring väggarna.

Man gaf första kvällen Gustaf von Numers roande lustspel »Bakom Kuopio» och kvällen därpå dess fortsättning »Pastor Jussilainen», båda två förut uppförda i Stockholm. Det förstnämnda stycket med sin roande satir öfver den manliga egenkärleken och despotlusten visade sig fortfarande hålla färgen, hvaremot den senare pjesen, där författaren låter den gode pastorn framstå som en veritabel mes, gjorde ett betydligt svagare intryck.

Men man hade tillfälle konstatera, att sällskapet förfogar öfver ett tretal utmärkta artister, mäktiga en realistiskt mårgfull människoframställning och utrustade med betydlig komisk fantasi. Denna trio, direktör Arppe, fru *Tschernischin-Larsson* och fröken *Alia Backman*, af hvilka de två förstnämnda ju äro förut väl bekanta för vår publik, gör de båda Numerska styckena med deras förtjänster och brister på det hela taget mycket sevärda. Ensamt fru Tschernischin-Larssons svärmorstyp är i stånd att öfverskylla mycket af svaghetera i »Pastor Jussilainen».

»CIRKUS VARIÉTÉ», såsom cirkus på Djurgården nu benämnas sig, sedan den för den stundande sommarsäsongen öfvertagits af direktör och fru *Hofmann-Uddgren*, har gjort en aldeles förträfflig start, som hedrar den välförfarna direktionen. Det var längesedan vi sågo ett så jämnt och underhållande varietéprogram i vår goda stad. Hästnumren äro helt få, men i stället förstklassiga: både m:lle von Meeren och den ryske skolryttaren Ritter von Renroff prestera utsökta saker i »den högre skolan» på sina fullblodsdjur.

I öfrigt fylles programmet af brokigt omväxlande nummer i akrobatik, dressyr, burlesk sång och dans. Den excentriska »paysanne-chanteuse» Abdala t. ex. är något i sitt slag uppriskannde nytt och originellt, cowboy-cyklisten mr Robbins ses med odelad beundran, och i bröderna Villand har direktionen — *mirabile dictu* — haft turen finna ett par clownar, som prestera en *verkligt* torr-rolig komik! Det sevärda programmet har också redan visat sin dragning på till och med den allra förnämsta publiken, och när vi här om aftonen besökte Cirkus Variété, hade direktör Uddgren nöjet att med en charmant bukett af röda och hvita rosor i sin hand mottaga själfva prinsessan Ingeborg med furstlig gemål och sväger, prins Eugen, — en ingalunda alldaglig ära för en stockholmsk varietéscen!

Med veckans nummer

följer, jämte romanarket, äfven nästa veckas Hjälpredds-ark, då pingstnumret, på grund af tillströmmande bidrag, måste åtskilligt utvidgas.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer. Tillverkare: BAUER & Co., Berlin S.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 24—30 MAJ 1903.

Söndag: Klar buljong med pastej, inkokt lax med mayonnais. Stektsvinfilet med ryska ärter; bisquitstårta.

Måndag: Hachékotletter med stufvade morötter; rabarbersoppa.

Tisdag: Grönsoppa med mjölk, kokt gös med smör och ägg.

Onsdag: Oxstek som vildt med brynt potatis och vinbärsgelé; vinsoppa.

Torsdag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.

Freitag: Kokt fläskkorv med rotmos; tapiokavälling.

Lördag: Benig kalfstek med potatis och lingon; rismjölspudding.

RECEPT.

Stekt svinfilet (f. 6 pers.). 1½ kg. svinfilet, 2 msk. (40 gr.) smör,

3 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 4 kkr. buljong ell. vatten.

Sås: 1 msk. (20 gr.) smör, 1½ msk. mjöl, köttjus, 1½ dcl. tjock grädd, salt, hvitpeppar, (socker).

Beredning: Fileten putsas och tvättas med en duk, doppad i hett vatten. En stekgräva upphettas långsamt, smöret brynes däri och fileten nedlägges att bryna på alla sidor samt saltas och peppras. Den kokande buljongen påspädes och fileten får steka omkr. ½ tim. Den upptages, skäres i tunna skivor, som uppläggs på varmt serveringsfat och garneras med ryska ärter ell. legmyer. Till såsen fräses smör och mjöl, den silade och skumade köttjus och grädden påspädes, litet i sänder, såsen får koka 10 min. samt afsmakas och serveras i särskild såsskål.

Bisquitstårta (f. 12 pers.). 320 gr. sötmandel, 320 gr. strösocker, 7 ägg-hvitor.

Till garnering: Syltade apelsin-skål, frukt och gelé.

Till pannan: 1 msk. smör, 2 msk. stötta skorpar.

Beredning: Mandeln skällas, torakas väl, drifves genom mandelkvarn och blandas med sockret. Ägghvitorna vispas till hårdt skum och vispningen fort-

sättes ¼ tim. Ägghviteskummet blandas försiktigt med mandeln och sockret, hvarefter massan fylles i en väl smord och brödbeströdd tackjärnsanna och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1 tim. Tårtan stjälpes upp när den af-svalnat och garneras när den är kall med frukt och gelé.

Hachékotletter (f. 6 pers.). 2 rödlökar, 1 msk. smör, 1 lit. kokt malet kött, ½ lit. kokt, malen potatis, 2 dcl. köttspad eller mjölk, 1 dcl. franskt vin, salt, hvitpeppar, 4 msk. (80 gr.) smör.

Beredning: Löken skalas och förvällas i saltadt vatten omkr. 5 min., får afrinna och hackas fint samt brynes i smöret jämte köttet och potatisen, hvarefter köttspadet, vinet och kryddorna tillsätts. Af massan formas aflånga kotletter. En gjutpanna upphettas, smöret brynes däri, kotletterna nedläggs och får steka vackert gulbruna. De serveras med stufvade morötter.

Grönsoppa med mjölk (f. 6 pers.). 2 morötter, ¼ rotselleri, ½ purjolök, 1½ msk. (30 gr.) smör, ½ lit. vatten, 1 blomkålshufvud, 1 kkr. färska ärter ell. 1 burk konserverade, 1 msk. smör, 1½ msk. mjöl, 1½—2 lit. oskummad mjölk, ½ hg. spenat, 6 stjälkar

persilja, salt, socker, 1—2 äggulor, 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Morötterna sköljas, skrapas och skäras i tunna skivor, selleri och purjolöken ansas och skäras i fina strimlor. Rotsakerna och purjon fräses i smöret och påsätts i ½ lit. koka-kande vatten och får koka tills de äro mjuka. Blomkålen rensas och får ligga i ättiksblendadt vatten 1 tim., hvarefter den påsättes jämte ärterna i koka-kande, saltadt vatten.

Mjölken kokas upp. Smör och mjöl sammanfräses och mjölken påspädes, litet i sänder, den rensade och sköljda spenaten tillsättes och soppan får koka 10 min., hvarefter grönsakerna och rotsakerna med sitt spad tillsätts jämte den fint hackade persiljan och soppan afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden vispas i soppskålen och soppan tillsätts under kraftig vispning.

Anm. Användes konserverade ärter, upphettas dessa i sin burk och tillsätts sist.

Oxstek som vildt (f. 6 pers.). 1½ kg. innanlår ell. fransyska, 1 hg. späck, ½ lit. ättika, 1 lit. vatten, 2 msk. smör ell. flottyr, ½ msk. salt, ½ tsk. hvitpeppar, ½ lit. gräddmjölk.

Sås: ½ msk. smör, 1½ msk. mjöl, köttjus, 1 tsk. soja.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, bultas väl och späckas i fåta, jämna rader med det i fina strimlor skurna späcket. Det nedlägges dagen innan det skall användas i en blandning af ättika och vatten, upptages och inklappas i en duk.

Mjölken kokas upp. Smöret brynes i en stekgräva, köttet nedlägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter det kryddas och spädes med mjölken, litet i sänder, och får steka med tätt slutet lock omkr. 3 tim. Köttjusen silas och skummas och såsen beredes på vanligt sätt samt afsmakas med soja. Köttet skäres i tunna skivor och övergutes med ett par msk. af såsen.

Tapiokavälling (f. 6 pers.). 1 dcl. tapiokagrån, 1½ msk. (30 gr.) smör, 2 lit. oskummad mjölk, salt, socker.

Beredning: Grynen sköljas i kallt vatten. Smöret smältes i en kastrull, mjölken påhålles och får koka upp, hvarefter grynen tillsätts och vällingen får koka under rörning omkr. 20 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna.

LEDIGA PLATSER

Bildad engelska, hälst ung, erhåller för sommaren mot fritt vivre plats i familj, boende i naturskön trakt på landet. Sv. jämte portr. till »Familjemedlem 03», Iduns exp.

Plats finnes nu genast för en enkel, ordningsvan flicka, kunnig i sömnad samt musikalisk, med lust och fallenhet att sköta barn, får äfven deltaga i alla inom ett landt-hushåll förekommande göromål. Svar med fotografi märkt »Ordningvan», Iduns exp.

En lärarinneplats

är ledig vid Höörs samskola d. 1 sept. Hufvudämnen: franska, engelska. Kompetensvillkor: genomgått högre elementarläroverk för flickor. Företrädare för den, som därjämte aflagt småskolelärarinneexamen. Lön 750 kr. pr år. Ansökningar jämte betyg insändas före 1 juni till styrelsen för Höörs samskola, adress Höör, Skåne.

Som sällskap under sommarmånaderna 20 juni—1 september sökes en bildad, allvarlig och anspråkslös flicka af god familj, vistelsen blifver på landet inom familjen. Anmälan 20 Smålandsgatan, 2 tr. upp, söndagsaftnarmiddagarna emellan 5—7. Obs. Den sökande bör vara emellan 25—30 år.

Föreståndarinneplatsen

vid Uddevalla Sjukhem är ledig att till-trädas den 15 juni i hemmet vårdas 12 obotligt sjuka personer, hvilket är högsta antalet, som utrymmet f. n. medgifver. — Lön 300 kr., eget rum och fritt vivre. — Ansökningar, ställda till styrelsen för Uddevalla Sjukhem, åtföljda af prästbetyg och andra betyg och rekommendationer, insändas före den 1 juni till styrelsens sekreterare, konsul Alban Thorburn, Uddevalla. Styrelsen för Uddevalla Sjukhem.

Lärarinna af god familj önskas för tvän-ne flickor om 9 å 10 år. Undervisningsvana i alla skolämnen, tyska, musik och handarbete fordras. Svar jämte betyg, rekommendationer och lönespråk samt fotografi sändes till fru Sista Lundquist, Dan-nemora.

Fotografi-elev.

På synnerligen goda villkor erhåller ung flicka, ej under 18 år, elevplats hos skicklig kvinnlig fotograf i vacker landsortsstad nära Stockholm. Snart svar med åldersuppgift och, om möjligt, fotografi till »Foto-elev» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stock-holm, f. v. b.

För bildade hushållsbiträden och barnfrö-knar finnas goda platser att söka. Nya Inackorderingsbyrå, Brunkebergsgatan 3 B. Etabl. 1887.

Skolkörelärarinna. Vid nyupprättade skolköket i Trollhättan önskas en lärarinna i huslig ekonomi. Platsen tillträdes vid höstterminens början omkring den 1 sept. detta år, och pågår undervisningen 35½ veckor årligen. Lön 850 kr. kontant jämte fria middagar de dagar, då undervisningen pågår. Ansökningar, åtföljda af examens-godkännande och fräjbetyg, insändas före den 15 juni till skolrådets ordförande, adress Trollhät-tan.

Lärarinnor, värdinnor, sällskaps-, affärs-, hushålls- och barnfröknar; erhålla goda platser. Norra Inack. Byrå, Mästersamuels-at an 62, Stockholm.

För lärarinna i huslig ekonomi finnes plats för sommaren vid mindre skola på lan-det. Svar till »S. C.», Iduns exp. f. v. b.

Vid privat samskola, inom större stations-sambälle, finnes till hösten plats för en biträdande lärarinna med god undervisningsvana. Sökande bör hafva genomgått ele-mentarläroverk samt hälst äfven mindre se-minarium. Ansökningar med betygsskrif-ter jämte fotografi torde insändas till »Lä-rarinna», Gnesta p. r.

Att förestå hushållet hos bättre, aktad, oberoende, 37 års ungarl (ensam person), erhåller bildad yngre flicka förmånlig, lätt-skött plats. Yttre beaktas. Svar med foto-grafi adresseres: »Bildadt Hem», p. r. Södervärn.

Lärarinneplats

i franska och engelska (högre stadiet) vid Söderhamns Elementarläroverk för flickor. Vistelse i utlandet fordras samt undervisningsbetyg. Begynnelselön 1,075 kr. och hela pensionsafgiften för 24 t. Ansökningar före 20 maj till Rektor Centerwall, Vasag. 44, Stockholm.

Vid Hudiksvalls elementarskola för flickor är till instundande hösttermin en plats ledig såsom gymnastik- och handarbetslärarinna. Lön 1000 kr. Platsen kan ock delas. Ansökningar insändas före d. 1 juni 1903 till skolans Styrelse.

Plats

finnes som husförestånderska å hotell vid stationssambälle i Skåne. Sökande skall vara fullt kunnig i matlagning. Lön 850 kr. Betygsafskrifter, fotografi och åldersuppgift torde insändas till »N:o 350», Svenska Tele-grambyrå, Malmö.

En pålitlig, skicklig och barnkär jungfru, hälst äldre, får plats den 1 eller 15 juli att sköta ett 4 månader gammalt barn. Svar, med betyg och rekommendationer samt med uppgift å lönespråk, till bankdirektör Bark, adress Uddevalla.

Stilla hem på landet.

En flicka, äldre eller yngre, med god uppfostran, kunnig att undervisa barn äfven i musik, samt villig att vara behjälplig med hvarjehanda inom hemmet erhåller plats. Fotografi och betyg önskas. Hanna Laurell, Öströö, Tvååker.

Enkel, arbetsam flicka, ej för ung, erhål-ler d. 1 nästa sept. plats i större landt-hushåll att under fruns ledning förestå mat-lagning, bakning, slakt, tvätt m. m. Kom-petent sökande torde uppgifva ålder, förut innehafda platser, lönepretentioner i svar märkt »Västergötland 1903» till Iduns exp.

Sjuksköterska.

Sedan Skellefteå stad beslutat, att en sjuk-sköterska skall för innevarande år i staden anställas, fåga kompetenta sökande till plat-sen i fråga att skrymsamligen och senast den 20 nästnästundande juni till underkand, Skellefteå stadsfullmäktiges ordförande, insända sina af vederbörliga betyg åtföljda ansökningar.

Sökande bör hafva genomgått kurs vid större sjukhus i Stockholm, hälst Sofia-hemmet.

Löneförmånerna äro fyrahundra kronor för år jämte särskild ersättning enligt fast-ställd taxa för sjukbesök.

Tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Närmare upplysningar genom brevväxling. Skellefteå den 5 maj 1903. J. Markstedt.

PLATSSÖKANDE

På landet.

Ung flicka i folkskoleseminariets tredje klass önskar öfver sommaren plats i familj för att undervisa barn. Svar till »Semina-rii-elev 03», Iduns exp.

Bildad musikalisk flicka, van att undervisa, önskar komma i någon treflig familj för att lära hushållet, är villig att i utbyte undervisa i musik. Svar torde godhetsfullt adresseras till »Värmländska», Karlstad p. r.

Ung språkkunnig flicka

önskar plats som hjälp och sällskap vid utrikes resa eller ock som lärarinna i familj, som vistats utrikes. Bästa ref. Svar till »20 år», Lund p. r.

Ung flicka, som genomgått kurs i sjuk-vård, önskar plats som hjälp åt äldre dam eller herre. Svar till »Anna», p. r. Kristianstad.

Ung flicka önskar vistas på landet att mot fritt vivre vara husm. behjälpl. Kunnig i musik och handarbete. Svar »Längtan», Iduns exp.

Anspråkslös bättre flicka, kunnig i matl., önskar fr. 1 juli plats i ett enkelt, men trefl. o. bild. hem, eller som hjälp åt äldre herrskap eller åt barn, vid badort. Svar t. »20 år», Hesselholm p. r.

En ung flicka, af god familj, önskar under juli och aug. månader komma i familj som biträde i hush. mot fritt vivre. Önskar få anses som familjemedlem. Svar till »In-gegård», Aftonbladet, Stockholm.

Läs detta!

Ung, anspråkslös lärarinna önskar under sommaren plats i familj på landet att undervisa i svenska ämnen och, om så önskas, äfven i musik. Svar till »1902», Iduns exp. Allm. tel. Maria 154.

Yngling i 7:e klass vid högre allmänt lärov. önskar under juni, juli, augusti, plats som informator — hälst på landet. Svar emottages med tacksamhet af »Studerande 7», Vänersborg p. r.

En medelålders, bildad dam, något musi-kalisk, önskar under sommaren medfölja såsom sällsk. och hjälp till badort eller på resa mot fritt vivre. Svar till »E. L.», Upsala p. r.

En ung, stillsam flicka önskar plats i bättre familj eller hos änkefru som sällskap och hjälp vid badort eller sommarhem. Goda rek och bet. Svar t. »Gertrud 25», Umeå p. r.

Informatorsplats för sommaren önskas Svar för vidare under-handl. till »Fil. kand.», Upsala p. r.

Studentska

söker plats till hösten på landet som lära-rinna för barn i skolåldern. Musikalisk. Svar till »Hösten 1903», Iduns exp.

En ung flicka önskar mot fritt vivre plats i treflig familj (hälst i trakten af Gefle) att vara husm. behjälplig, med alla i ett hus förekommande göromål. Är också villig del-taga i skrifgöromål. Svar emotsets tacksamt af »Em.», pr Kopparberg.

Enkel, bildad flicka söker plats, kunnig i matlagning, bakn., sömn., barnkär, arbet-sam. Ordningssam. Svar »Frisk-Glad» un-der adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm.

Lärarinna, energisk, undervisningsvan i alla sv. ämnen, språk, musik, handarb., söker plats. Svar till »Goda Framsteg», Iduns exp. f. v. b.

Anspråkslös, barnkär flicka önskar plats i liten, snäll och treflig familj på landet för att vara till hjälp med inom hus förekommande sysslor. Kunnig i sömnad. Rek. finnas. Svar emotsets tacksamt under adr. »Tillgifven», Dannemora p. r.

Plats sökes nu under sommarmånaderna eller hela året af en ung, bildad, anspråkslös tysk flicka, som vistats i Sverige i 4 år, att undervisa i sitt modersmål eller något dylikt; är äfven villig att gå frun tillhanda. Svar till »F. B.», Gumælii An-nonsbyrå, Malmö.

Lärarinna med franska som hufvudämne önskar anställning vid läroverk för flickor. Svar till »Eleonore», Malmö p. r.

Bildad hushållskunnig flicka söker plats. Lagar god mat, bakar, syr m. m. Ordentlig, sparsam. Svar »Villig hjälpreda», Iduns exp. f. v. b.

Ung, bildad tyska önskar sommarenenge-ment i god svensk familj. Ingen lön fordras, blott resorna ersatta. Referens: Fru Alice Tegner, Djursholm.

Bildad flicka, huslig, musikalisk och af god familj söker plats som sällsk. och hjälp hos ensam dam eller i familj i eller i närh. af Stockholm. Svar till »I. G. 1903» under adress Getebergsängens postkontor, Göteborg.

En flicka med god smak och skicklig i sömnad, önskar plats i fin familj som kammarjungfru. Svar, jämte nödiga upplysningar, torde sändas snarast möjligt till »Y. G. P.», Sköfde.

18-årig frisk och stark flicka af bildad god familj önskar — utan anspråk på lön — plats att »gå frun tillhanda». Svar till »Sigrid» torde sändas till Iduns exp.

En skolyngling,

7:e klass,

med goda betyg och undervisningsvana söker plats såsom informator för sommaren. Närmare upplysningar meddelar Adjunkt Birger Sjöwall, Lund, Stålbrogatan 7.

Medelålders, bildadt fruntimmer, med många erfarenhet af såväl undervisn. o. handledn. af ungdom som i hemnets skötdande, söker plats som värdinna i hem el. för skolhushåll. Goda ref. Svar före 6 juni till »T. H. M.» Sv. Telegramb. An-nonsafd. Stockholm.

20 års bildad, kontorsvan flicka önskar plats på kontor eller hos äldre ensam dam som hjälp och sällskap. Svar till »Lisa», p. r. Karlshamn.

En anspråkslös 17 års flicka, som läser till studentexamen önskar under sommaren i familj på landet undervisa i matematik, språk och vanliga skolämnen. Svar till »Latnare», Iduns exp.

En 22 års flicka önskar komma i gudfruktig familj för att under sommarferierna undervisa barn i musik och handarb. Kan sjunga. Svar till »X.», Kalmars p. r.

PLATS som privatsjuksköterska sökes af en 22 års flicka af god familj från lan-det, som efter genomgången sjukvårdkurs innehaft sådan anställning. Är äfven villig deltaga i husliga göromål. Svar till »Magn-hild», Snafunda p. r.

I aktningvärd och bildad tjänstemanna-familj kan en gosse eller flicka, ej under tre år, blifva inackorderad. Den bästa värd och uppfostran utlovas. Svar till »Inack-ordering», Askersund p. r.

2 å 3 yngre damer

kunna erhålla inackordering under sommaren i prästgård invid Söderköping o. Göta kanal. Svar till »Prästgård», Söderköping p. r.

Inackordering för skolynglingar i bildadt hem i Stockholm. Tillsyn konversation dagligen i hemmet. Tillsyn och hjälp med språkstudier. Ref. lämnas. Adr. för sommar. fru A. Ternberg, Finnboða. A. t. 8867.

Unga damer, som önska lära skötsel af hushåll samt konstväfnad, erhålla god inackordering å naturskön egendom i Småland. Prima referenser. Vidare genom korrespondens med »Gabriela», Flisby, p. r.

PARIS. Pension familie, près du jardin de Luxembourg, réf. suédoises. Mme Barré, 70 rue d'Assas.

I privat hem vid Tranås kneippkuranstalt kan inackordering erhållas till moderat pris. Svar märkt »C. N.», p. r. Tranås.

För hösten.

En fransk-talande familj mottager några inackorderingar nu eller till hösten. Stock-holm, 23 Skepparegatan, 3 tr., Anna Peel-man. Referenser och upplysningar på be-gäran.

Konfirmander

emottagas till inack. o. undervisning tills. med egna döttrar fr. början af nästk. Juli under cirka 6 veckor om snar anmälan sker hos Prosten Gierow, Hjernerup pr Engelholm.

Hos en tysk dam, som äfven talar engel-ska o. franska samt förstår svenska erhålla 2—3 unga flickor god inackordering i en större våning nära skogen o. kanalen. Adr. »v. K.» Södertelge p. r.

Inackordering önskas

af tre unga flickor i god familj hälst i när-heten af badort. Svar med noggranna upp-lysningar till »Skänksör», Malmö p. r.

Såsom kamrat till 9-årig dotter

att jämte denna åtnjuta undervisn. i vanl. skolämnen samt musik af undervisn-van lärarinna, önskas en jämnårig flicka till inackordering fr. o. m. aug. uti godt hem på landet i vacker och sund trakt. Moderlig värd utlovas. Reflekterande hänvände sig till fru Brita Kraft, Berg, Vreta Kloster.

Engelskt hem för unga damer

i Isle of Wights härliga klimat. Pris £ 4 —5 pr mån (72—90 kr.). Språkundervisning, hafsbad extra. Svenska referenser. Adress Miss Garrish, Springfield, Sandown. I. o. W. England.

Inackordering

för damer å naturskön egendom vid Väst-kusten. Obs! ungdom finnes. Daglig äng-båtsförbindelse med Kongsbacka, 10 minu-ter väg till hafsbad. Piano och telefon finnes. Pris 55 kr. för deladt rum. Adress Häcklehamn, Onsala.

Tvåne flickor af bättre familj kunna för konfirmandsundervisning under juli månad erhålla inackordering hos präst-familj i det natursköna Ångermanland. Dag lig post. Telegraf och rikstelefon. Upply-sning lämn. af pastor J. A. Palmer, Kramfors.